

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.	Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona. Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára. Társzerkesztő: Buday Barna az OMGE. titkára.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.
---	---	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

III. országos sörárpavásár.

Az OMGE., ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége, a Borsod-megyei Gazd. Egyesülettel, a Miskolczi kereskedelmi és iparkamarával és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve

f. évi augusztus 28-án országos sörárpavásárt rendez Miskolczon.

A vásáron résztvenni óhajtó eladó, árpájából a „Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület” titkári hivatalának faj és minőségénként 5 kg. mintát s amennyiben az ár, a eladásával a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét” óhajtja megbízni, egyidejűleg ugyanazon mintából 4 kg.-ot a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének” (Budapest, Alkotmány-utca 31.) is beküldeni tartozik.

A minták legkésőbb augusztus hó 25-ig beküldendők. A vásár iránt érdeklődőknek részletes tájékoztatást nyújt és bejelentési ivatek küld a Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala.

A Miskolczi Hírelintézet r.-t. igazgatósága azon kedvezményt nyújtja a termelőknek, hogy a sörárpavásárra bejelentett árpát a vásár napjáig miskolczi termény- s áruaktárában fekbér felszámítása nélkül kész beraktározni. Ez ügyben az érdeklődők sziveskedjenek közvetlenül a nevezett intézet igazgatóságához fordulni.

A rendező-bizottság.

Pályázat a Csáky Petronella-féle alapítványi helyekre.

A néhai Csáky Petronella grófné által magyarországi gazdasági tanintézeteken tanuló vagyontalan ifjak részére tett alapítvány kamataiból négy — egyenkint 600 koronás — ösztöndíjra a folyó 1900—1901 tanévre a földmivelésügyi miniszter pályázatot hirdet.

Ezen ösztöndíjakra elsősorban a teljesen teljesen árva, ilyenek hiányában pedig oly szegénysorsu hallgatók pályázhatnak, kiknek atyuk nem él.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez címezve, folyó évi november hó 1-éig bezárólag a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia, vagy a debreczeni, kassai, keszthelyi és kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál nyújtják be.

Jelzett határidőn túl benyújtott kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
Festetitszobor bizottságának

1900. évi augusztus hó 22-én (szerdán) d. e. 11 órakor a Köztelken tartandó ülésére.

Főtárgyak:

1. Jelentés a Keszthelyen tartott szemléről.
2. Strobl szoborművész végleges megbízása a szobor elkészítésével az általa készített rajz alapján.

Forster Géza s. k.,
igazgató.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
Köztelek építésére kiküldött bizottságának

1900. évi augusztus hó 22-én (szerdán) d. u. 3 órakor a Köztelken tartandó ülésére.

Főtárgyak:

1. Építési tervek végleges meghatározása.
2. Az új épület helyén lévő helyiségek áthelyezése.
3. Az építkezés megkezdésére felhatalmazás adása.

Forster Géza s. k.,
igazgató.

Mezőgazdaságunk jövedelmezőtlenségének okairól.

Hogy a magyar mezőgazdaság ma — tengernyi bajok között megfelelő jövedelmezőség hiányában csak épen tengődik: ennek beismerésében — úgy hiszem — mindnyájan egyetértünk.

Az előidéző okok felkutatásában, orvoslási módok megállapítása és alkalmazásában sokat fáradoztunk, de még mindig nem tettünk eleget arra, hogy célunknak elérhetését biztosítsuk. Nehéz akadályokat képező sok minden tényezővel tisztába jöttünk már, sőt itt-ott sikerült is ezernyi bajaink közül némelyeket orvosolni is, de legyőzni e téren kifejtett küzdelmeink közepette egészen megfélekedtünk arról, hogy talán nem lenne felesleges önmagunkat, a saját gazdai „én”-ünket is átvizsgálni, a legszigorubb tárgyilagossággal bírálat alá venni, esetleges hibáinkat felkutatni és így nem is lehetett alkalmunk mai nehéz helyzetünknek — szerintem — épen a magyar gazda egyéniségében rejlő bőséges kuforrásait feltalálni, valódi értéke szerint mérlegelni.

Én e szubjektív szempontot igyekszem előtérbe juttatni, midőn az átlagos magyar mezőgazdát a maga valóságában bemutatom.

A magyar gazdát kiválóan magasfoku tetterő jellemzi s ez szorgalommal párosult fáradaimokat nem ismerő termelési tevékenységében nyilvánul. De sajnos, ebben hiányzik a szigorú következetesség, bizonyos határokat elérve megcsappan s helyét a már félig-meddig biztosított sikereit leromboló kényelem-szeretet foglalja el. A hirtelen felbuzdulás, gyors tette-készség, szivós kitarás hiányában hamar ellankad. Hiában tagadjuk, védekezünk ellene:

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, Budapest,

V., Alkotmány-utca 31.

Kaszáló és aratógépeink Párisban a legnagyobb kitüntetést
 „GRAND PRIX”-t nyertek.

Adriance, New-York.

az átlagos magyar gazda erősen konzervatív. Elveinek feladására igen nehezen határozza el magát s ez esetben is szívesen szerez látványos indokokat arra, hogy benne régi nézet-világához ismételtén visszatérhessen. Számításaiban nemesak hiányzik a higgadság, a komoly megfontolás, de a számoktól, számításától egyenesen borzong. Innen ered az összes gazdai tevékenységét jellemző tervszerűtlenség, az egymással szoros kapcsolatban álló különféle erők és tényezők helyes csoportosítására, azoknak a megkívánt arányban és szükség mértékben érvényre juttatásra való képesség hiánya, amelyek azután hivatásának végeredményében káros behatásként érvényesülnek. Ha beüt egy jó termő-év, igen hamar elbizakodik, az észszerű takarékoság elveit sutba dobva, erejét túlhaladó mértékben, a jövőre való számítás nélkül költenek. Az átlagos magyar gazda foglalkozását, termelési vállalatát nem tekinti komoly üzletnek, amelyből neki megélni, magát fentartani kell, hanem inkább amolyan, a szívós ragaszkodás, a szeretet melegével ápolat nemes passzióknak, amelyre évről-évre megújuló állandó ingert szolgáltat az a nagy kérdőjel, melyet odaállít egyik — esélyeiben kiszámíthatatlan — termelési tényező: a természet.

Üzleti érzéke éppen nincsen. Hiányzik benne az az erő, mely folyton arra késztesse, azon irányban őrzi, hajtsa, hogy minden lépésénél, minden legkisebb intézkedésénél állandóan a végeztelt, a jövedelmet tartsa szem előtt s elhatározásait mindig ahhoz mérje. Szóval, helyes üzleti elveket nem ismer, nem képes azon álláspontra helyezkedni, hogy a hivatásával kapcsolatos minden körülményt, minden tényezőt üzleti alapon tudjon elbírálni. Hogy ez így van, annak szülő-okát az átlagos magyar gazdában mindig fellelhető uri hajlamok képezik, amelyek a szigorú, minden más tekinteteket kizáró üzleti érdekekkel össze nem egyeztetetők, azoknak érvényre jutását akadályozzák.

De nem folytatom tovább a bünlajstromot. Már az elmondottakban eléggé ridegen bemutatottak tartom az átlagos magyar mezőgazdát. A szigorú, tárgyilagos önbírálat azon kellemetlen helyzetbe juttatott, hogy kevés okunk van a saját gazdai „én“-ünkben gyönyörködni.

Foglalkozunk már most azzal, hogy és miként érvényesülnek a magyar gazda egyéniségének ezen fogyatékosai a gyakorlati életben. S jöjjünk mindenekelőtt tisztába azzal, hogy vajjon üzlet-e hát a mezőgazdasági termelés, vagy mi más egyéb.

Igenis üzleti vállalat, még pedig a szó teljes és valódi értelmében, mint akár a gyári vagy kereskedelmi vállalkozások, mert éppen úgy, mint ezek, javak forgalmazásával, értékesítésével foglalkozik, mely ténykedésnek nem lehet egyéb célja, mint egyedül és kizárólagosan bizonyos haszon, jövedelem elérése. Csak hogy míg a gyáros és kereskedő kész javakat értékesít, legfeljebb átalakító munkaságot teljesít, addig a mezőgazda egyuttal, mint a többi üzlet-ágazatokat nyers anyagokkal ellátó termelő is jelentkezik és így helyzete a sokoldalúságnál fogva, a közreműködő sokféle tényező természetéből kifolyólag sokkal nehezebb,

mint amazoké, sokkal több, mondhatni egyetemessé szaktudást igényel. De mindamelllett a mezőgazda hivatásának megfelelően csak úgy érvényesülhet, kitűzött célját, a jövedelmet csak úgy lesz képes elérni, ha kellő üzleti érzékkel bír, amely minden ténykedését — a legcsekélyebbtől a legfontosabbig — vezérli, irányítja, ha gazdaságát valódi értelemben üzletnek tekinti, üzleti érdekeit felismerni, előtérbe helyezni s azoknak minden más egyebet alárendelni képes. Pedig éppen ez az, amiben az átlagos magyar mezőgazda a legszegényebb, amiben fogyatékosága a legnagyobb. Ez a magyar gazda átka, megölője. Ez teszi semmivé a legnagyobb szorgalommal párosult törekvések joggal remélhető sikerét, ez hiúsítja meg a kilátásba vett jövedelem iránt táplált legszebb reményeket, ez képezi alap okát, kuforrását elszegényedésünknek. Nem tudunk üzletemberek lenni. Nem tudunk, mert nincs reá erős akaratunk.

A magyar gazda kitűnően tud termelni. Ezt elmondhatjuk anélkül, hogy az öndicséret bűnébe esnénk. De mit ér ez, ha benne az üzleti szellem még csak parányokban sem létezik, melynek hiányában a legkiválóbb minőségű kész nyers anyagot nem képes jól értékesíteni; nem tud azt és olyat termelni, ami a legkelendőbb, legjobban értékesíthető; nem képes az üzleti konjunkturákat felismerni, javára kihasználni; a termelési költségek egybeállításánál nem tud üzlete érdekeinek szigorú szem előtt tartásával szakszerű számítás tenni s termelése irányát, mértékét ettől függővé tenni!

Éppen annyit ér az, mintha a magas hegyre terhet felvivő pusztán a nyers erőben bizik, nem alkalmaz nehéz munkát megkönnyíteni hivatott észszerű, előnyös fogásokat s éppen a célpont előtt kimerülten összeroskadva, a tetőre jutásnak immár könnyen megszerezhetővé vált dicsőségét kénytelen másnak átengedni. A teher súlya alatt görnyedő, kitűzött céljának elérése előtt összeroskadó — a magyar gazda. A célpont körül ólálkodó, biztos prédára leselkedő — az élelmes üzér, ki pihent erővel magához ragadva az elejtett terhet, könnyen tetőre juttatja s kevés munka árán élvezzi az ötlet meg nem illető legszebb előnyöket.

A magyar mezőgazdaság testén az üzérparaziták legiója rágódik s folyton szipolyozza legjobb életerejét. A míg az élődi-had könnyű szerrel szépen gyarapszik, addig maga a „gazda“ állandóan puhtul és vész. Vajjon ezen mások zsirjából dusan táplálkozó improduktív elemek elsokasodása lehetséges lett volna-e, ha a magyar gazda üzleti hajlamokkal bír s azokat érvényre juttatja?

Bizonyára nem, mert az üzleti érzék, az élelmesség nem tűr megalkuvást a magyar gazdában megrögződött azon szerencsétlen felfogással: „Ur vagyok, nem üzérkedhetek, hadd éljen más is.“ De igenis reá vezetné, kényszerítné üzleti érdekeinek helyes felismerésére s ezen alapon — a megalázás téveszmejének félredobásával, az urhatnamság viselkedésének kiirtásával saját anyagi jóllétének biztosítására maga igyekeznék üzleteit lebonyolítani s kihasználni, élvezni mindazon előnyöket, a melyekről ma nagyurias hóbortjában az ingyenélők seregének javára önként lemond.

ban az ingyenélők seregének javára önként lemond.

Újólaj ismételtén hangsúlyozom, hogy a magyar gazda mai nyomoruságos helyzetének, elszegényedésének legfőbb kuforrása: az üzleti szellem és az élelmesség hiánya.

Sok egyéb sujtó akadály, b'nitó körülmény direkt vagy indirekt uton innen veszi eredetét, erre vezethető vissza.

A magyar gazdaközönség szigorú önbírálat gyakorlása után nekem igazat fog adni.

A fenn elsoroltakból már most önként következik az, hogy a magyar mezőgazdaság csak akkor fog szilárd alapokra helyezkedni, csak akkor fog minden egyes gazda a javulás, később a boldogulás, a jólét útjára lépni ha a gazdai ténykedésének legapróbb részleteiben is az üzleti érzék fog dominálni, ha egész valóját üzleti szellem fogja átlengeni. Ez azon ma már hatványozott mértékben nagyfontosságú tényező, melylyel számolnunk kell, kicsinyelnünk legkevésbé sem szabad, továbbra is mellőzni pedig nemcsak önmagunk ellen elkövetett legnagyobb bűn volna, de határozottan öngyilkosság bélyegét magán viselő vétkecs hanyagságnak lenne beszámítandó.

Az a kérdés merül föl már most, mit lehet és kell tennünk oly célból, hogy e tekintetben magunkon segíthessünk. Semmit egyebet, mint magunkba szállva önhibáinkat beismerni s igyekezzünk erős akarat-tal az „üzlet“ fogalmával semmiképp össze nem egyeztetetett, sőt azzal homlokegyenest ellenkező irányban kifejezésre jutó hajlamokat leküzdeni, az üzleti szellemet önmagunkban felébreszteni, szívós kitarással nevelni, fejleszteni, kiművelni. A jövő gazdagenerációt pedig már előre ilyen szellemben kell nevelni, annak tudatát kell beleoltani, hogy, mint gazda csak ilyen felfogással, csak ilyen fegyver birtokában lesz képes helyt állani.

Azt mondhatom, hogy széles Magyarországon igen kevés gazdaság van ma olyan, ahol helyes üzleti érzékkel, a legteljesebb üzletszerűség elveinek alkalmazásával valami hasznos-hajtó irányban tenni, javítani való ne akadna.

Erős meggyőződés az, hogy mindaddig, amíg jelen fejtegetéseim tárgyát képező ezen tényező, az üzleti szellem a magyar gazdában nem érvényesül kellő mértékben, mezőgazdaságunk fejlesztését, úgy az egyénekenkénti valamint a közvagyonosodás és jólét elérését, biztosítását célzó legszebb, legnemesebb törekvéseink meddők maradnak, sőt még alább fogunk szállani az elszegényedés lejtőjén.

Várady Géza.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Az istálló tisztántartásának, fertőtlenítésének keresztülvitele és szükségessége.

Napjainkban a gazdálkodás belterjesebb irányával kapcsolatos nagyobb mérvű állattartás az ezzel szoros összefüggésben levő töke-

nagyobb szempon-
ápolását
csak az
kodási
megvála

Ny
részt a
hely kiv
okok, de
lóra szo
kivánato
lások ar
külömba
tisztítala
esere, a
lék való
nak, ad
lét a be
előmozd
csak lát
tisztánta

Ez
szellőzet
helyes k
lebegő n
gőre val
fertőzés
külső lev
az az ist
ami a le
a talajra

Kü
ségénél
hogy e
Cadeac é
tőző any
elosztva
tok szerv
ürülekekt
rögzítődn
járó vegy
avagy me
ezen élő
Ha tenyé
lásokból
mikor a
ran lever

Ész
gőjü istál
teljesebbe
sebbek, m
melyek ál
istállókb

Ism
organizm
mok, mel
testben to
olyanok is
gok rotht
után ped
felszállan

Ezek
nem kíván
indul; de
gőben leb
talajon pé
sen sokka
jes megsz

A fe
rothadó
istállókb
gondoskod
tálló padl
álljon. All
szer-egete
beton vag
a vert agy
helyrehozt
halmazódj
vérrel szo
szerves ar
nálható a
salak, mel
dabbá tesz

nagyobb, úgy a magán, mint a közérdek szempontjából szükségessé teszi állataink jobb ápolását, nagyobb gondozását; s ehhez nemcsak az állatok tisztántartása hanem tartózkodási helyeinek s a környezetnek gondos megválasztása is szükséges.

Nyárban, midőn állataink legnagyobb részét a szabadban vannak, a tartózkodási hely kiválasztása valami nagy gondot nem okoz, de rosszabb idő beálltával mikor istállóra szorulnak, annál éberebb körültekintés kívánatos; mert a megbetegedések és elhullások arányszámai mutatják, hogy mily nagy különbség van a tisztántartott és elhanyagolt tisztátalan istálló között. Míg a hiányos légszere, a bomlásnak indult szilárd és hig ürülek valóságos melegágyai a ragályanyagoknak, addig az istállózással járó szoros együttlét a betegségek terjedésének lehet hathatós előmozdítója. Ezen említett kettős hátrány csak látszólagos akkor, ha sikerült az elsőt tisztántartás által megszüntetni.

Ezen célt szolgáljuk az istálló gyakori szellőztetése által, ami egyrészt a légszere helyes keresztülvitelét segíti elő, másrészt a lebegő mikroorganizmusoknak a szabad levegőre való kijutását okozza; miáltal pedig a fertőzés csökkentését mozdítjuk elő. Ha a külső levegő hidegebb volna a belsőnél, úgy az az istálló levegőjének vizpárát csapja le, ami a levegőben tartózkodó bakteriumoknak a talajra való jutását eredményezi.

Különösen a kontagiosus fertőző betegségénél — gümőkór takonykórral — kívánatos hogy ez megtörténjen; mert a levegőből *Cadeac* és *Malet* vizsgálatai szerint, hol a fertőző anyagok vizpárákhoz tapadva finoman elosztva vannak, könnyebben jutnak az állatok szervezetébe mint a talajról, amely az ürületektől többé-kevésbé nedves; tehát megfertőződnek, majd igen gyakran a bomlással járó vegyi termékek által fönkre is mennek, avagy meggyengülnek, mert a bakteriumoknak, ezen élőlényeknek élete feltételekhez kötött. Ha tenyészfeltételük nem megfelelő, ellenállásukból sokat veszítenek, ami fertőzés esetén, mikor a szervezettel harcra kelnek, igen gyakran leveretésük okozója lesz.

Észre is vehetjük, hogy a tisztább levegőjű istállóban tartózkodó állatok sokkal erőteljesebbek, munkabíróbbak, főleg egészségsébbek, mint az oly istállóban elhelyezettek, melyek állandóan elzárt s így romlott levegőjű istállóban vannak.

Ismeretes, hogy az előbb említett mikroorganizmusokon kívül vannak olyan bakteriumok, melyek úgy a talajban mint az állati testben továbbszaporodnak. Sőt vannak végül olyanok is, melyek a talajban tisztátalan anyagok rothadása közben képződnek, kiszáradás után pedig porszemcsékhez tapadva a levegőbe felszállanak.

Ezeknek az istállótalajra való jutása nem kívánatos, mert így szaporodásuk megindul; de ha figyelembe vesszük, hogy a levegőben lebegve az állatok belehelik, a nedves talajon pedig leköve vannak, így természetesen sokkal kisebb a veszély, amelynek teljes megszüntetését fertőtlenítés által érjük el.

A fertőtlenítés körébe tartozik tehát a rothadó anyagok eltávolítása, miért is az istállóban való levegő csatornákról kell gondoskodni. Szükséges továbbá, hogy az istálló padlózata vizet át nem eresztő anyagból álljon. Alkalmazzák is, mint ilyeneket a ketszer-égetett-, s cementbe élére rakott téglát, beton vagy aszfalt burkolatot. Igen jó és olcsó a vert agyagtalaj, ha a kikopások gyorsan helyrehozhatók, nehogy bennük az ürülek felhalmozódjanak. Az agyagot a berepedés ellen vérrrel szókták keverni, amely azonban mivel szerves anyag bomlékony; azért jobban használható a vasreszelék vagy az összetört kohósalak, mely az anyagot összetartóbbá, szilárdabbá teszi. A talaj kikopását bő alommal és

durva szemcsékből álló homokréteg kihintésével akadályozzuk meg.

Igáslovak istállójába nemcsak legolcsóbbnak, hanem legjobbnak is a homokhidlásokat tartjuk, leginkább azért, mert az egyenletesen meleg homokhidlason puhán állanak a lovak s mert az összes ürülek megnyerhető. A hig ürülek bomlásának megakadályozására kívánatos, hogy a homok minden két hétben felkevertessék és legfelülre néhány lapát friss homok szórassék. Vizeletlevezető csatornára nincs szükség csupán csak arra kell ügyelni, hogy a vizelet a homokra jusson. Hogy minél jobb trágyát nyerjünk czélszerű ha 50—60 cm. vastagságu homokréteg 15—20 cm. agyagrétegen nyugszik.

A higabb ürülek felfogására közvetve pedig bomlásának csökkentésére különféle almok használtak, melyek között legjobb a tőzeg. A tőzeg nemcsak magabaszívja a hig ürületeket, de a szilárd ürületekkel is a legjobban keveredik. Ha figyelembe vesszük, hogy növényi eredetű, úgy a legjobb alomnak kell tartani; azért ott, ahol könnyen megszerezhető figyelmen kívül hagyni nem szabad.

Mivel hazánkban a gabonafélék nagy mértékben termeltetnek — ma úgy, mint a multban — a szalmaalom használata a legáltalánosabb. A szalmaalomnál a hig ürülek a szár üregeibe húzódnak meg, tehát a keveredés nem lesz egyenletes, a bomlás nem lesz megakadályozva, amit különösen nyárban, a bomlási termékek erős csipős szaga bizonyít. Ezen hátrány megszüntetése czéljából ajánlják a gypszeszt. A gypszeszt két előny származik; egyrészt megakadályozzuk általa a bomlást, másrészt a trágyát konzerváljuk, miáltal talajunkat gazdagítjuk. Ami a mennyiséget illeti egy számos marhára évente 1—2 q, naponként $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ kgr. szükséges. Az istállóban a trágya hintendő ki.

A szilárd ürületeknek, a tulajdonképpeni trágyának felhalmozódását az istállóban, akadályozzuk meg már azért is, mert szerves anyag lévén, bomlása által különféle mérgező gázok fejlődnek.

Ha az istálló alapzata vízfeltevő anyagból van, azt időközönként meg kell újítani. Ha ez az eset nem forog fenn, akkor elegendő lesz minden 3—4 heti időközönként a hidlásokat frissen készült mésztejjel fellocsolgatni, a falakat a jászakkal együtt bemészeltetni.

Különösen nagy gond fordítandó a burgonya feldolgozásával foglalkozó szeszgyárakkal kapcsolatos hízóistállókra. Ezeknél minden hét végén legalább a moslék eltartására szolgáló edények és jászak meszelendők be — nehogy rendellenes erjedés induljon meg — és ha ezt az állatok tisztántartásával is kapcsolathozzuk, úgy sokat tettünk a mosléksömör távoltartására.

Míg az említett eljárásokkal a betegség okozóit óhajtjuk távoltartani és eltávolítani addig a fertőtlenítés másik alakjával az úgynevezett *vegyivel* azt a ragályanyagot akarjuk elpusztítani, amely fertőző betegségekre vezet.

A fertőtlenítés ezen alakjánál mindenekelőtt ki kell üríteni az egész istállót s a ragályozott állat minden hulladékát, trágya, alom, takarmánymaradékokat eltávolítani. E mellett minden szegletet repedést és mélyedést a falakban, a padozat és alzatban, gondosan le kell seperni a port piszkot stb. letisztogatni. A vakolat elvált részei leverendők. A trágyát és szemetet legezészerűbb azonnal kihordatni és elégetni vagy alászántani. Nyáron az előbbi, télen az utóbbi eljárás ajánlható.

Ha az istállót alaposan kitisztítottuk, a levegő desinfiálásához fogunk. Ezen czélból lehetőleg légmentesen elzárunk minden ajtót, ablakot és szelelő nyílást. Az istállóban annak nagyságához képest több lapos cserép tálat állítunk fel chlormészszel, amelyre sósavat öntünk. Ezáltal chlorgáz képződik, amely mérgező lévén, azért gyorsan kell távozni az is-

tállóból. Az istállót 12—24 óráig zárva tartjuk azután később alaposan kiszellőztetjük. Ami a mennyiséget illeti 1000 m³ térfogatú istálló desinfiálására elegendő egy negyed kilogramm chlormész és háromnegyed kilogramm tisztátalan sósav.

Ujabbán a formaldehydet ajánlják, a melynek használatához szükséges a Ligner-féle készülék (ára 96 korona); egy liter formaldehyd keverék 4 korona 80 fillér. Ha figyelembe vesszük, hogy minden 80 m³ űrtartalomra egy készülék szükséges, úgy elmondhatjuk, hogy a fertőtlenítés ezen módja drágasága miatt elterjedni nem fog.

Ezután az istállóban levő fából készült minden tárgyat, jászolt, rácsot, ajtót, ablakot stb. forró luggal lemosatunk. A lug úgy készül, hogy forró vízbe hamut teszünk, vagy szódát oltott mésszel keverünk. Lóistállóknál, sertés-oláknál, kátrány, kreosot, kreolin és karbolsavat is használhatunk 3—5% oldatban. Minden vasalkatrészt átizzítunk. Végül mielőtt az istállót újra használatba vennők, pár napig szellőztetendő. Ha azután az ily módon megtisztogatott istállóba egészséges állatokat állítunk, nem kell attól tartani, hogy a betegség újra fellép.

A tehenészetekben nemcsak a tuberkulózisnak széleskörű elterjedése, de a szoros együttléttel járó fertőző betegségek könnyű fellépésének és elterjedésének megakadályozása hovatovább kívánatosabbá teszi a tehenistállóknak legalább minden hónapban való fertőtlenítését. E czélra hatásos és olcsó fertőtlenítő anyag szükséges. Kátrány, kreosot stb. nehogy a tej ezek használata miatt szagos és így használhatatlan legyen, számításba nem jöhet; hanem ezek helyett oltott méssz, forró lug, 5% rézgálicz használandó. Míg a méssz a falak fertőtlenítéséhez nagyon alkalmas, addig 5% rézgáliczoldat olcsósáánál és erőteljes hatásánál fogva, a padozat esetleg a rács fertőtlenítéséhez használatos. Mivel a rézgálicz mérgeként hat a szervezetre, azért nehogy lenyalhassák az állatok pár óra múlva, a rézgáliczban a rácsokkal való lemosása avagy mésztejjel való közömbösítése szükséges. A jászak fertőtlenítéséhez pedig igen jó a forró lug.

Habár az istálló tisztántartása és fertőtlenítése nagyon kevés költséget és csekély fáradságot igényel, mégis csak nagyon kevesen gondolnak arra: Pedig csak egy állatnak is ily módon való megmentése a költségeket és fáradságot megtéríti.

Serly József.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovátíró: Mezey Gyula.

Rozsdás buza.

Gy. E. ur a következő kérdést intézte a „Köztelek” szerkesztőségéhez:

Buzaterméséből küldök néhány nagyon rozsdás kalászt. Épen a legjobb földemen a buza évről-évre nagyon rozsdás. Kérem, mit tegyek e baj ellen? s ha van olyan fajta, amely a rozsdától nem szenved, kérek ilyet ajánlani s megmondani a beszerzési forrást?

Ama buzaszálak, melyeket Gy. E. küldött, csak úgy feketélenek a rozsdától. Mind a szárazakat, mind a kalászokban a polyvákat erősen megtámadta a sávós, vagy feketeroszda (*Puccinia graminis*).

Az utóbbi években európaszerte foglalkoznak a gabonaroszda tanulmányozásával, azonban arra a kérdésre, hogy mit tegyünk a rozsdá ellen? bajos ma még olyan feleletet adni, amelynek biztos foganatja lenne.

Mivel a beküldő buzait kizárólag a *Puccinia graminis* támadta meg, amely rozsda-gomba életének egyrészt a *sóskaborbolyán* (*Berberis vulgaris*) tölti el, mindenesetre ajánlatos a környéken a sóskaborbolya bokrokat irtani. Itt azonban megjegyzem, hogy a feketerozsda pusztít az olyan vidékeken is, ahol sóskaborbolyát nem, vagy csak elvéve latni.

A sóskaborbolya azonban bizonynyal erős fészke a feketerozsda fejlődésének s így, ha irtásával nem védjük is meg teljesen a közelben lévő szántóföldeket e rozsda pusztításától, a pusztítást némileg mégis mérsékelni fogjuk.

Általában a tapasztalatok azt tanúsítják, hogy a korai buzavetések kevesebbet szenvednek a rozsdától, mint a késeié s így az idén hazánkban is általában azt hallani, hogy a rozsda a kései vetéseket rontotta meg legjobban.

Ebből az a szabály következne, hogy lehetőleg igyekezzünk korán elvetni a buzát.

Csak hogy vannak évek, mikor ellenkezőleg, azt tapasztalhatni, hogy a korai vetések jobban szenvednek a rozsdától, mint a késeié, a hol rendszerint a kései vetéseket bántja kevésbé a rozsda, miért is a rozsda ellen védekezendő, lehetőleg későn vetnek. Ilyen vidék hazánkban a Dráva mente.

Egy további tapasztalat az, hogy a természetes tápanyagokban gazdag vagy az igen jó trágyaerőben lévő földeken szenved a buza a rozsdától a legjobbat. A kérdésesítő is azt írja, hogy legjobb földjén mutatkozik évről-évre a baj legnagyobb mértékben.

Ebből ismét az következik, hogy a gazdag földeken óvatosan trágyázzunk, s másrészt, hogy a buza lehetőleg messze kerüljön a trágyázás évetől.

A mi végre a rozsdával szemben ellenálló fajta megjelölését illeti, e téren még csak tapogatózunk. Az Egyesült Államokban, Svédországban, Német- és Franciaországban már nagyon sok kísérlet végeztetett e nemben, de pozitív eredmény nélkül. Ujabb nagyobb terjedelemben folynak ez irányban a kísérletek mindenfelé és hazánkban is. Hogy lesz-e ezeknek valami *gyakorlati* eredménye? a jó Ég tudja.

Eddig a tapasztalatok azt mutatják, hogy ugyanaz a fajta különböző vidékeken más-más ellenállóképességet tanúsít, de egyszerűen ugyanaz a fajta ugyanazon vidéken is a különböző években másként viselkedik.

Epen e miatt, annyi bizonyos, hogy számos évi kísérletezésre van szükség, míg *egy-egy vidékre* megállapítható az a fajta, amely *által* a legnagyobb ellenállóképességet tanúsítja.

Komplikálja e kérdés megoldását az, hogy a fajta megállapításánál nemcsak az tartandó szem előtt, hogy a fajta miként viselkedik a rozsdával szemben, hanem annak *gazdasági értéke* is. Mert mit ér az olyan fajta, amelyet a rozsda ugyan nem igen bánt, de a melynek termése mennyiség vagy minőség tekintetében a gazdát ki nem elégíti.

A Dunántul több helyen a tar (szakálltalan) magyar buzáról tartják azt, hogy a rozsdától kevesebbet szenved, mint a közönséges magyar szakállas buza. Továbbá az ország több vidékén tapasztalták már, hogy a tavaszi buza sem szenved annyit mint az őszi.

Keves gazdasági kérdés megoldásának volna akkora hordereje hazánkban, mint a gabonaroszda elleni védekezés megoldásának. Ennek tudatában földművelésügyi miniszterünk nagy súlyt helyez az ennemű kísérletekre s a múlt évben elrendelte, hogy *u. m. kir. növényélet- és kórtani állomás*, valamint a *m. kir. növénytermelési kísérleti állomás* (mindkettő székhelye Magyar-Óvár) nagyjából munkakodást kezdjen meg e téren s egyszerű gondoskodott arról, hogy a munkálatok a jövőben is következetesen folytattassanak.

Minden intelligens magyar gazdának kötelessége, hogy a gabonaroszda kérdésének megoldásában közremunkáljon, akár önálló megfigyelésekkel és kísérletekkel, akár a fenti állomások munkálkodásának támogatásával.

Ha a kérdéstevő szintén belépni óhajt a kísérletezők táborába, úgy forduljon a *m. kir. növényélet- és kórtani állomás vezetőjéhez*, honnét megkapja a kísérleti, illetve megfigyelési programot s ahonnan kellő utbizonyosítással is ellátják. Ha főleg a különböző buzafajták viselkedése érdekli s azokkal akar kísérletezni, úgy forduljon a *m. kir. növénytermelési kísérleti állomáshoz*, ahol az egyes, a kísérletezésre érdemes fajtákat vagy beszerzik, vagy azok beszerzési forrását megjelölik.

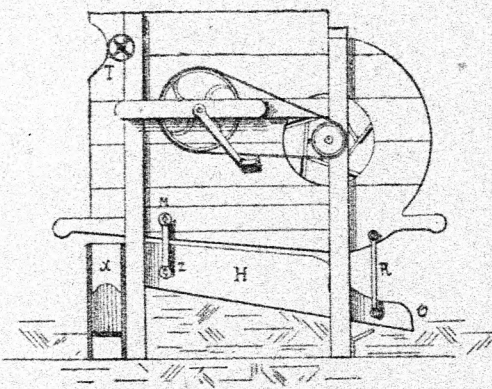
Mezey Gyula.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

Behán S. újabb gabonarostája.

Az 1898-iki szolnoki nemzetközi gabonatisztítógépvérseny alkalmával tünt fel először a Behán-féle gabonarosta, mely úgy czélzerű szerkezetével mint kiváló jó munkájával a legjobb gabonarosták közé emelkedett s azóta nálunk több gazdaságban és terménykereskedésben jó sikerrel használtatik. A szolnoki verseny sikere további munkára buzdi-

81. ábra. A Behán-féle újabb gabonarosta oldalnézete a hajtómű felől.

totta Behánt, melynek eredménye az alább leírandó u. n. kis „Diadal” gabonarosta.

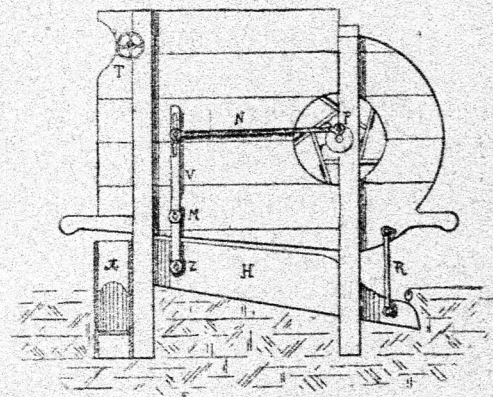
A közönséges Behán-féle „Diadal” rostának jellemző szerkezeti beosztása egyrészt a szitalapok elrendezésében, másrészt abban nyilvánul, hogy a garatból kieső szem a széldobból jövő szél irányával szemközt esik le s így annak kiválasztása, tisztítása a széláram erősebben, jobban végezhető mint a szél után eső szemnél. A rosta kettősen működik, mert súly és nagyság szerint választ szét.

Ugyanezen elvet tartotta be Behán a kis „Diadal” rosta szerkesztésénél is, melynek szerkezeti elrendezését a mellékelt ábrák mutatják. A rosta alakra nézve megegyez a rendes gabonarostákkal. Hajtása többféle módon történhet és pedig vagy fogaskerék-átvétellel, mint az a 83. sz. ábrán látható, vagy pedig szíj, esetleg lánchajtással is mozgatható, mint azt a 81. sz. ábra mutatja. Ez utóbbi hajtási mód előnyösebb, amennyiben pl. szíjhajtásnál a rosta jóval kevesebb zajjal működik és a rostát hajtó munkás a garat mellett állva a garatnyílást munka közben is változtathatja a rosta oldalából kiálló kis kézi kerék forgatásával s ezzel a garat eltömődésének is elejét veheti.

A rosta beosztásában úgy van elrendezve, hogy felső részlete tisztán csak széllal tisztít és választ. E felsőrész alatt van a szítákkal ellátott rázószekrény, mely a nagyságszerinti kiválasztást végzi. Az alsó részlet vagyis a

rázószekrény mozgását a szélvitorlák tengelyéről nyeri oly módon, hogy annak szabad végén levő *P* forgattyucsapra a 82. sz. ábrán látható *N* forgattyukar van felerősítve.

E forgattyukar másik vége *V* rázókarhoz nyulik, melynek felső részletében látható vezetéken feljebb vagy lejjebb állítható. A *V* rázókar *M* tengelyen ül, azon túl meghosszabbítva leér a *H* rázószekrényből kiálló *Z* csapig, melyet átfog. A rázókar e *MZ* részlete a rosta mindkét oldalán megvan, éppugy a rázószekrény végét tartó *R* kar is.

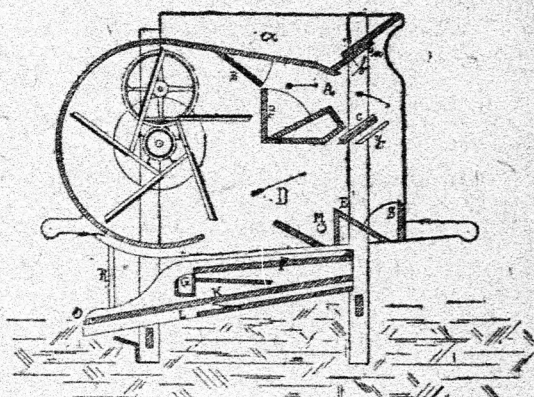
82. ábra. A Behán-féle újabb gabonarosta oldalnézete a rázószekrény hajtóműve felől.

A rázás nagyságának szabályozása olyképen történik, hogy az *N* forgattyukart a *V* rázókar vezetékében erősebb rázásra alább, kisebb rázásra feljebb állítják.

A rosta belső szerkezetét a 83. sz. ábrán látható keresztmetszet mutatja, melynek leírása könnyebb megértetés czéljából a munkafolyamat sorrendje szerint a következő:

A tisztítandó termény az *a* garatból *b* ajtó felhúzása után az *A* első széltérbe jut. A *b* garatajtó felnyitása az *u* tengelyen ülő két fogaskerékkel történik, melyeknek fogai belekapnak a garatajtó oldalpaján levő két fogasrudba.

Az *u* tengely a gép oldalán kívül levő *T* kézi kerékkel forgatható s így a garatnyílás szabályozása munkaközben is könnyen és pontosan eszközölhető. A széláram *B-B* állítható deszkalapok közt jut az *A* első széltérbe és pedig a deszkalapok beállítása szerint erősebb vagy gyengébb árammal. A garatból kifolyó magot e széláram alulról felfelé menő irányban éri, közüle a legkönnyebb tisztatlanságokat a nyíl irányában a gépből kifújja. A tisztítandó termény könnyebb részei az állítható

83. A Behán-féle újabb gabonarosta hosszmetéte.

— bádoggal fedett — *y* lapra esnek, azon végigcsuszva az *E* és *S* deszkalapok közötti térbe hullanak, mint *sulyra nézve II. osztályu* termény.

A nehezebb, ép, egészséges magvak, valamint a nehezebb tisztatlanságok is a *C* állítható lapra esvén, azon végig csuszva és lekerülnek a *D* második széltérbe. Itt a széláram ismét alulról felfelé menő irányban éri a terményt, melyet súly szerint újra 3 osztályra oszt, a legnehezebb magvak már az *F* állítható választó deszka előtt hullnak le, a

keves választ meg...
Ilymó erején...
választ...
termé...
csato...
nán...
súly...
E vá...
rosta...
F kö...
tandó...
tisztá...
azon...
oldal...
rész...
erről...
a 112...
átérő...
termé...
nak...
a gép...
szer...
K sz...
a gé...

Behán...
tás...
mint...
laszt...
rint...
termé...
mege...
gok...
válas...
kiker...
válas...
közö...

12 sz...
siker...
miné...
ára...
kerék...
124...

G...
M...
SZÉ...
k...

pont...
ségé...
alka...
nyer...
örizt...
a sz...
egy-...
lehe...
világ...
egyr...
sága...
tény...
azor...
más...
anal...
egy...
sége...
sihé...

tak...
költ...
azot...
ha...

kevesebbé neheznek az *F* és *S* szintén állítható választólapok közé esnek, míg az esetleg még megmaradt polyva, por stb. kifuvatik a gépből. Ilymódon tehát a termény tisztán a széláram erejével kétizben lesz suly szerint szétválasztva. A suly szerint II-od osztályu termény az *E* és *S* választólapok közti csatornarészleten végig csuszva az *X* csatornán át (lásd 82. ábrát) hagyja el a gépet. A suly szerint I-ső osztályu termény, mely az *E* választó deszkafal előtt hullott le, rájut a rosta alsó részletét képező *H* rázószekrény, *F* kö rostájára, melynek nyílásain a tisztítandó termény áthull, míg a nálánál nagyobb tisztatlanságok a rostalapon felül maradva, azon végig csuszva a *G* csatornán hagyják el oldalt a gépet. Az *F* szítán áthullott termény részben az alatta levő csuszólapra is kerül s erről, valamint egyenesen a szítáról is ráesik a 112 cm. hosszú s az egész gép szélességét átérő *K* szemrostára, melynek nyílásain a terménynél kisebb sulyos tisztatlanságok hullnak át az *L* csuszólapra s azon végig menve a gép fenekén esnek ki. Az Ilymódon nagyság szerint is megtisztított I. osztályu termény a *K* szemrostán végig csuszva *O*-nál hagyja el a gépet.

Amint a szerkezeti leírásból látható a Behán-féle kis „Diadal” rosta a terménytisztítás, illetve szétválasztás két munkáját, egymint a suly és nagyság szerint való szétválasztást egyidejűleg végzi. Miután a suly szerint való szétválasztásnál az u. n. I. oszt. termény közt maradhatnak azzal sulyra nézve megegyező kisebb vagy nagyobb tisztatlanságok, ezeket a rázó szekrény szita-lapjaival választja ki a terményből, úgy, hogy a gépből kikerülő termény a kétszeri tisztítás és szétválasztás után bizonyára tisztább, mint a közönséges terményrostával tisztított.

A különböző termények számára 9, vagy 12 szitalap adatik a géphez.

E rosta az első Behán-féle rostának sikerült javítása és méltán megérdemelné a minél szélesebb körű elterjedést. Sulya 90 kg., ára Behán Sámuel szarvasi rostakészítőnél kerékhajtásra 120, szij- vagy lánczhajtásra 124 korona.

íj. Szorzon Pál.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Dr. Liebermann Lee.

Miképen szerezhetünk észszerűen meggyőződést a kereskedelmi takarmányfeleségek tényleges tápértékéről.

A műtrágyákat a növénytáplálkozás szempontjából hatásos összes alkatrészeik mennyiségére, a takarmányféléket leglányesebb tápalkatrészeikre, általánosságban nyerszsír s nyers fehérjetartalmukra nézve szoktuk ellenőrizni. Ez az ellenőrzés a műtrágyáknál, ahol a szárított trágyákat kivéve, legtöbbször csak egy-két hatásos alkatrész meghatározásáról lehet szó, teljesen elegendő, de nem ad fölvilágosítást a takarmányfélék igazi értékéről, egyrészt azért, mert a takarmány értéke, jósága nem csak kémiai és pedig több kémiai tényezőtől, hanem annak fizikai állapotától, azonosságától, zamatoságától stb. is függ, de másrészt azért is, mivel a takarmányokban az analitikailag kimutatott alkatrészeknek csak egy bizonyos, az állatok megemészthető mennyisége adja tiszta képét a takarmányból hasznosítható tápanyagoknak.

Epen ez a körülmény nehezíti meg a takarmányfeleségek gyakorlati ellenőrzését.

A gazda ugyanis irtózik minden olyan költségtöbblettől, amelynek közvetlen hasznát azonnal nem látja. Az ideális eljárás az volna, ha minden gazda a vásárolt takarmányfeleség-

nek viz-, emészthető fehérje-, emészthető zsir-, amid-, emészthető nitrogénmentes kivonatanyag-, emészthető farost- és hamutartalmáról szerezhetne tudomást s ez értékeit alapul véve, etetné állatait az illető takarmánnyal. De ez még ma kivihetetlen, mert nem számítva az emészthető fehérje meghatározására érvényben levő *Stutzer*-féle módszert, a többi emészthetőségük szerint fontos tápanyagok emészthető részének laboratoriumi meghatározására nem rendelkezünk a tápanyagfölvételről elfogadható eredményt nyújtó módszerrel. A szokásnak azonban viszont a másik szélsősége az, hogy gazdáink legtöbbször a nyerszsír s a nyersfehérje vegykísérleti állomási meghatározásával elégszik meg, nem is szólva azokról, a kik vásárolt takarmányait egyáltalában nem vizsgálatták meg s a takarmányt egyszerűen az irodalomból merített u. n. tápanyag-középtértékek alapján fogyasztják el az állatokkal.

Bizonyításra nem szorul, hogy ez az eljárás olykor mily kárral járó megrövidítése az állatoknak, olykor esetleg a legnagyobb pocsékolás is, mivel sajnos, nem tartozik a ritka esetek közé, hogy maga a takarmánykereskedő sem ismeri eladó takarmánykészleteinek összetételét. Ez egyike a megrögzött konzervatívizmusból eredő anomáliáknak, amelyekre már igen sokszor mutattak reá gazdasági szakértekezeteken, az alkalmazott chemia kongresszusain stb., anélkül, hogy a viszonyok még csak kezdenének is javulni annak a mértéknek megfelelően, amennyire ez, a gyakorlati kísérleteken alapuló tudományos vívmányokat ignoráló szokás a gazdák jövedelmét csökkenti.

A takarmányfeleségek egészséges kereskedelme érdekében szólni s a gazdák nagy részét tapasztalt közönyükből fölébreszteni van hivatva dr. *W. Bersch* nek a takarmányfeleségek kereskedelmi reformjáról külön füzetben megjelent tanulmánya. Bersch akként véli megtalálni a takarmány ellenőrzés előbb említett szélsőségeinek észszerű áthidalását, hogy a takarmányfeleségekben a nedvességet, az emészthető és nem emészthető fehérjét, a nyerszsírt, az amidokat, a nitrogénmentes kivonatanyagokat, a nyers farostot s a hamut ajánlja mennyilegesen meghatározatni. Ezt a meghatározást a takarmánykereskedő végeztetné valamely nyilvános vegykísérleti állomáson s az elemzési adatoknak a gazdákkal való közlésével együtt jelölné meg az áruba bocsátott takarmányfeleségek árait. A gazda azután vásárlás esetén az áru megérkezéssel valamely a kereskedővel szerződéses viszonyban álló nyilvános vegykísérleti állomáson ellenőriztetné a szavatolt adatok helyességét közvetlenül a kereskedő költségére. Abban az esetben, ha a vegykísérleti állomástól talált alkatrészmenyiségek az árajánlatban kitüntetettek bizonyos határokon belül megfelelnek, avagy az egyik hatásos tápanyagban talált kevesebbet tápértékileg egyeznének egy másik tápanyagban tapasztalt többletnek, a fehérje, zsir s a nitrogénmentes kivonatanyagokra megállapított 3:3:1 viszony szerint: az árut számla szerint fizetné. Ellenkezőleg, különösen ha a fehérjében lényegesebb hiány volna, az árut jogában állana a szállító kereskedő rendelkezésére bocsátani, miután a fehérjét, mint tudjuk, sem a zsir, sem a kivonatanyagok, sem semmiféle más tápanyagok nem képesek pótolni. E számításban az amidokat is a kivonatanyagokhoz kell számítani, mert róluk kiderült, hogy tápértékük nem hasonló a fehérje tápértékéhez. Az adatok határértékül Bersch szerint a zsirra 10% szavatolt zsirtartalomig 1%-ban, nagyobb zsirmennyiségnél 2%-ban, a fehérjére 3%-ban, a nitrogénmentes kivonatanyagokban 5%-ban lehetne megállapodni. A gazda az illető takarmányt természetesen az analitikai adatokból: az összes emészthető tápanyagok, állati etetési kísérletek értelmében összeállított táblázatok

igénybevételével kiszámított mennyiségei alapján etetné.

A takarmányfeleségek ilyenmü ellenőrzése a takarmányt, a brosur írója szerint, — egy-egy mintavételt 100 q. áruszállításra számítva, a mikroszkopiai azonossági vizsgálatot is beleértve, elenyésző összeggel drágítaná.

El kell irtmerni, hogy a takarmányok e részletes ellenőrzése, amely Szászországban már hatóságilag is szabályozva van, nemcsak kifizetné magát, de arra a reményre vagyunk jogosítva, hogy a gazdák legnagyobb része arra a meggyőződésre jutna, hogy ez az alapos takarmány ellenőrzés biztosítja őket arról, hogy tudva, mily tápanyagokat, mily mennyiségben etetnek föl állataikkal, sem pazarlást nem visznek véghez, sem az állatoktól hasznosítható eleségnek redukálása révén nem fosztják meg magukat az állathizlalásból várható lehető legnagyobb haszontól.

Atmenetileg azonban talán észszerűbben s a nyers fehérje s nyerszsír meghatározásáért járó eddigi elemzési költségeket alig meghaladó költséggel volna megoldható az egészséges takarmánykereskedelem kérdése, ha csupán a takarmánykereskedők vizsgáltatnák meg árubaocsátásra szánt nagyobb készleteiket részletesebben, valamely állami vegykísérleti állomáson: vizre, összes és emészthető fehérje, nyerszsír, amidokra, nitrogénmentes kivonatanyagokra, nyers farostra s hamura, ezenkívül, ahol szükséges, — s ezt igen fontosnak tartom — mikroszkopailag azonosságra, tisztaságra is s a vizsgált mintából alkalmas kartonokban (viaszos kemény papirokból való zsacsókban) pecsét alatt apróbb mintákat készíttetnének maguknak a vizsgálatot végző vegykísérleti állomással, amely a karton külső felületére nyomtatott elemzési bizonylat formulában az állomásvezető aláírásával kitöltendő a kartonban foglalt minta elemzési adatait.

Ezt úgy hiszem legjobban kivihetőnek, hogy a kereskedő, aszerint, amennyi egységű árukészlete van, nagyobb mennyiségű áru mintát küldene be valamely takarmányvizsgáló állomással megbízott s az állam felügyelete alatt működő vegykísérleti állomásnak. Ez mennyilegesen pontosan megelemezne s mikroszkopailag is megvizsgálna a mintát, a szokásos hivatalos elemzési bizonylatot állítan ki s az eredeti mintából 10—40 gr.-nyi mennyiségűket csomagolva be erre a célra készült kartonokba, illetőleg vaslag papirokból való zsacsókba, amelyek külső felületén az erre nyomtatott bizonylat-formula megfelelő rovataiba a mintára vonatkozó elemzési s más adatokat tisztán írva, reávezetné. A rendes bizonylattal lényegében megegyező külső bizonylatot az állomásvezető sajátkezűleg aláírná s ugyanazzal a pecséttel látná el, amely a kis minta lezárására szolgált. A külső bizonylat szövege körülbelül ez volna:

..... i m. kir. vegykísérleti állomás.
..... szám. 1900.

Hivatalos másolat a minta egy részével.

Elemzés

..... takarmánykereskedő ur részére
..... b. n.

Minta:

Jegye:

Csomagolása: Beérkezett:

Pecsétje:

Jegyzet:

Tartalom:

Nedvességet % ot
Összes nyersfehérjet "
Emészthető fehérjet "
Nyerszsírt "
Amidokat "
Nitrogénmentes kivonatanyagokat "
Nyers farostot "
Hamut "

100 00%.

Mikroszkopiai azonossági tisztasági vizsgálat.

Másolatkiállítási díj: fillér.
(Pecset) A m. k. vegykeresl. áll. vezetője:

Ily módja a részletesebb takarmányelemzésnek, az elemzési költségeket lényegesen nem növelné, mert az elemzési díj közvetve sem terhelne egészében egy-egy gazdát, miután a takarmánykereskedő nagyobb árukészleteire oszolna el. Az egyszeri elemzési díjon kívül a kereskedő a kis minták kiállítási költsége címén csak még annyiszor: mondjuk 40 fillért fizetne a vegykeresleti állomásnak, ahány ekképen kiállított mintát rendel meg magának.

A takarmányfeleségek árajánlása a kereskedő részéről 1—1 ily hivatalos minta kíséretében történne. Ez pedig a gazdának módot adna a vizsgált mintának a küldött áruval való szemmérték szerinti összehasonlítására, de miután kézi nagyító is, úgy szólást, minden intelligensebb gazda birtokában van, ez az összehasonlítást még inkább megkönnyítené s hátra volna még csak a küldeményből szabály szerint vett mintát, úgy, mint eddig, nyers fehérje s nyers zsírra való vizsgálat végett beküldeni a vegykeresleti állomáshoz. Ha a gyakorlati összehasonlítás: a vett árunak a részletesebben elemzett hivatalos kis mintával való azonosságára vezet, továbbá a vegykeresleti állomáshoz beküldött mintában talált nyers fehérje s nyerszsír mennyisége a kartonbizonylat megfelelő adataival a határértékeken belül összhangban van, semmi kétség nem lehet az iránt, hogy azt az árut kaptuk, amelyet tápkatréseinek mennyisége szerint megfizetünk.

Az elemzési határértékekre nézve megjegyzem, hogy ezekbe, mivel egészen egynemű még a megőrölt s jól összekevert minta sem lehet, a megengedett analitikai eltérések miatt is szabad, sőt kell is belenyugodnunk. A nyerszsírba maximumban 1, illetőleg 2% eltérés is bátran megengedhető, aszerint, amint a minta zsírtartalma 10%-nál kisebb, vagy nagyobb, a fehérjeteralomra azonban 3% helyett csak 2% eltérést hoznék javaslatba elnézni, kiváltképpen akkor, ha az elemzésekben a talált nitrogénmennyiségnek a fehérje mennyiségét eredményező szorzófaktorát *Ritthausen*-nel egyetértőleg a szerint választják meg a kémiai megállapodások, talán már a közel jövőben: 600, vagy 570, vagy 550-nek, amint ezt a takarmányfeleség fehérjevegyületeinek összetétele megköveteli.

Nem tudom eléggé hangsúlyozni a takarmányfeleségek közül elsősorban az olajpogácsák szakszerű mikroszkopiai vizsgálatának szükségét. Ugy azonosságukra, valamint idegen növényi, ásványi anyagoktól való tisztaságukra ajánlom ezeket tüzetesen megvizsgálni.

Hogy a takarmányok áruba b esátásának az előbbieken vázolt üdvös reformja életbe léphessen, ez egyes-egyedül gazdáinktól függ. A ki saját jól fölfogott érdekében a neki áruba ajánlott takarmányfélének részletesebb tápanyag-garanciáját fogja követelni a takarmánykereskedőtől, a jelen közleményben kifejtett s azt hiszem könnyen kivihető módozatok szerint, az csak saját javát, jólétét fogja előmozdítani. A nagyobb tért hódító ilyenmü takarmányellenőrzés pedig nemcsak az utóbbi időben elég gyakran előforduló durva hamisításokat*) fogja egyszerismindenkorra kiküszöbölni, de a tápegységek értelmében szokásba menő okszerű takarmányozás mellett olcsóbbá tenni, vagy a takarmánypiacról leszorítani azon valódi takarmányfeleségeket is, amelyekben a tápegységet a mai árakkal föltűnően drágán kell megfizetnünk.

Dr. Széll László.

*) Lásd „Köztelek” 1900. évi folyamának 118. oldalát.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

339. kérdés. 1899. év tavaszán buza közé 25 hold fehér lóherét vetettem, melyet most magnak meghagyva kaszáltam és nagyon szépen adott magot. Ezen területet most legelőnek használok. Meghagyva, adna-e ez jövő évben ismét magot? vagy pedig jobb lesz feltörteni és buzával elvetni? E terület jó erőben levő agyagtalaj.

340. kérdés. Buza vetőmagomat az idén változtatni kívánám. Vidékünkön igen szép aczélos buza terem (u. n. tiszavidéki buza). Nem vagyok az iránt tisztában, hogy a felsőbb, hidegebb vidékről kell-e a vetőmagot beszereznem, vagy pedig déli vidékről például a Bácságból vagy Békésmegyéből. Az állam nagyobb mennyiséget, pl. 50 vagy 100 mázsát csereképen más buzáért vajjon ad-e?

341. kérdés. A földmivelésügyi miniszterium szállítási kedvezményeket ad-e olyan tehének és bikák szállítására melyeket B.-Csabára akarok a kiállításra, küldeni s vajjon ugyanezen állapotok elküldhetem-e B.-Csabáról, ahol a kiállítás szeptember 22-én lesz, Kolozsvárra, hol szeptember 30-án nyílik meg az állatkiállítás? Egyáltalán vehet-e biharmegyei tenyésztő az erdélyi gazdasági kiállításon részt s nyagok-e ilyen kiállításra küldött állatok költségei?

342. kérdés. 100 hold buzatarlót akarok bevetni ismét buzával, olyformán, hogy most jó istállótrágyával megtrágyázom az egész területet, de miután a 3-szori szántásra már nincsen idő, a kétszeri szántásnál pedig a trágya a vetéskor felül kerekedne, úgy akarom, hogy mikor a trágyát kihordtam, 15 cm.-re leszántom és vetéskor csak gruberral vagy exstirpátorral keverem meg 8—10 cm.-re, hogy a trágya felül ne kerüljön s így aztán géppel elvetem. Megjegyzem, hogy ezen földekben tavaly is buzavetés, vagyis a most aratott buza is buzatarlóba volt vetve kétszeri szántásba. És most is kaptam róla átlagba k. holdanként 18 kévés 20 keresztet, amelynek megad átlagban keresztje 50 kgt.

343. kérdés. Kísérletet akarok tenni bitorherével, de amennyiben annak vetési idejét, egy 1200 □-öles holdra a vetőmagszükségletét, valamint a megfelelő talaj minőségét nem ösmerem, nagyon kérem mindezt a választ megadni, valamint azt is, hogy hol szereshet be annak magja a legutányosabb árban és a legtisztább állapotban?

Nálam a vetési forgó, trágya, őszszel buza, tavasszal kapás.

344. kérdés. Domboldalakat, melyek szántásra nem alkalmasak, csicsókával szeretnék beültetni. Kérem a felvilágosítást aziránt, hogy a földet mily állapotba kellene helyezni, hogy azon a csicsóka termelhető lenne, mikor kell ültetni, mi a kezelési módja s hol kapható vetőmag? mennyi kell egy holdra?

Felelet.

Fehér here termesztése. (Felelet a 339. számú kérdésre.) A fehér here évelő növény, kedvező helyzetben 10—12 évig is kitart, sarjadzó képessége valamennyi más hereféleiségének felette áll: így az, — habár ez évben már szép magtermést adott — a jövő évre is bátran meghagyható s róla ismét jó magtermés várható. Legeltetésével azonban óvatosan kell eljárni, nevezetesen nem szabad késő őszig legeltetni, mert tövig lerágva többet szenved a tél hidegétől, ezért a legeltetéssel október vége felé — vagy ha a vidék éghajlata zordabb, már előbb — fel kell hagyni s még az ősz folyamán Lacke-féle réthoronával a terület megjártni. Kora tavasszal is megboronálandó

a here, így megfelelő mennyiségű magtermésre számíthatni. Ily módon járva el még 3—4 magtermésre lehet számítani. Megjegyzem, hogy ha az aranka fellép a fehér herében, a további megtermeléstől el kell tekinteni, mert apró magjából az arankamagot eltávolítani nagyon nehéz.

Buza vetőmag változtatása és elcserelése. (Felelet a 340. sz. kérdésre.) A vetőmag-változtatásnál óvatosan kell eljárni. Kérdést tevő ur, nem adja okát annak, hogy miért kívánja a vetőmagot megváltoztatni, így csak általánosságban tárgyalhatjuk kérdését. A vetőmagváltoztatásnál különös tekintettel legyen arra, hogy azon helynek, honnan vetőmagot hozat, éghajlati viszonyai ne igen térjenek el saját gazdasága éghajlati viszonyaitól. Nézetem szerint déli vidékről lesz tanácsos az új vetőmagot beszerezni, tehát Békés, Csanádmegyéből vagy a Bácságból. Az állami ménesbirtokok és szakoktatási intézmények gazdasági cserébe adnak vetőmagot, de hogy milyen mennyiségben, azt az illető gazdaságok kezelőségétől tudhatja meg. Jelen esetben én a mezőhegyesi buza megszerzését ajánlom, a kieserelendő mennyiség nagysága iránt tehát nevezett ménesbirtok igazgatóságát tessék megkeresni.

Kiállításra küldött tenyészállatok szállítási kedvezményei. (Felelet a 341. kérdésre.) Ha kérdésttevő állatait a b.-csabai és kolozsvári kiállításra óhajlja elküldeni, úgy szállítási kedvezményért a kiállítások rendező bizottságához, vagy az illetékes állattenyésztési felügyelőhöz fordulhat. A szállítási kedvezmény abból áll, hogy a tenyészállatok kedvezményes szállítására jogosító igazolványon* kívül (mely vasutkilométerenkint szarvasmarhánál 1'58 krajczár kedvezményt biztosít a fuvardíjnal) az állatkísérő teljesen díjtalanul utazhat. A kolozsvári kiállítás ügyében az ottani állattenyésztési felügyelőhöz, a b.-csabai kiállítás ügyében azonban a nagyváradi állattenyésztési felügyelőhöz fordulhat, ha a kiállítás rendező bizottságánál kiállítandó állatait már előzőleg bejelentette. Abban semmi akadály nincs, hogy a B.-Csabán kiállított állatait a kolozsvári állatkiállításra elküldje. Ha a kolozsvári állatkiállítás az, hogy ott csupán az erdélyi tenyésztők vehetnek részt, külön kikötve nincsen, hogy a kiállításra nemcsak az erdélyi gazdasági egyesület tagjai, vagy az erdélyi tenyésztők, hanem pl. a biharmegyeiek is részt vehetnek.

A kiállításra küldött állatok költségei — a dolog természetéből kifolyólag — lehető mérsékelték és a helyi körülmények szerint minden kiállításon mások, de minden körülmények között úgy kell megszabva lenniök, hogy azok nagysága a tenyésztőket a résztvételtől el ne riassza. A szállítási csekély költségeken kívül a szakértői állategészségügyi vizsgálatok, takarmányozás, istállóhelypenz, kísérők napidíjai stb. mellékes költségek járulnak rendszerint az általános költségekhez, melyek iránt a kiállítás rendező-bizottsága adhat pontos felvilágosítást.

Buza után trágyázás ismét buza alá. (Felelet a 342. sz. kérdésre.) Buza után ismét buzát vetni határozottan igen nagy hiba, hasonlóképpen helytelen a buzát friss trágyás földbe vetni. A buza önmagának lehető legrosszabb előveteménye, minthogy nagymértékben talajrontó növény s tekintettel hosszu 9—9½ hónapi tenyészidejére, lekerülte után a következő buzavetésig eső 2—2½ hónapnyi idő alatt, a legkitünőbb talajmivelő eszközökkel sem lehet a talajnak kedvező tulajdonságait helyreállítani, ami nélkül pedig a buza fejlődésében igen sok kívánnivalót mutat. A buza ellenségei, növényi és állati elősdei is igen elszaporodnak s nagymértékben kockáztatják a termés sikerét, miért is ezen szempontból is helytelen buza után ismét buzát vetni. Közvetlenül buza alá adni friss istállótrágyát szintén sarkalatos hiba. Buzavetésünk

magtermésre
még 3-4
legjegyzem,
herében, a
nteni, mert
eltávolítani

R. I.

és elcsere-

A vetőmag-

ny. Kérdést

ogy miért

ni, így csak

sét. A vető-

ttel legyen

vetőmagot

térjenek el

l. Nézetem

esos az új

s, Csanád-

lami mènes-

ek gazda-

hogy milyen

gok kezelő-

ben én a

ajánlom, a

ránt tehát

tessék meg-

R. I.

atok szállí-

l. kérdésre.)

és kolozs-

gy szállítási

ő bizottsá-

észteségi fel-

tedvezmény

kedvezmény-

nyon" kívül

rbánál 158

ardjárnál) az

A kolozs-

ttenyészési

s ügyében

ési felügye-

ező bizotts-

előzőleg be-

mines, hogy

kolozsári

svári állat-

erdélyi te-

ve ninesen,

élyi gazda-

lyi tenyész-

ek is részt-

költségei —

— lehető

gek szerint

den körül-

ova lenniök,

ket a részt-

asi csekély

gészsegügyi

bi helypénz,

ségek járul-

öltségekhz,

ő-bizottsága

D. B.

at buza alá.

után ismét

nagy hiba,

friss trágyás

lehető leg-

magymérték-

ettel hosszú

rülte után a

z hónapnyi

ő eszközök-

tulajdonsá-

edig a buza

ót mutat. A

elsődiel is

en koczka-

ezen szem-

ismét búzát

friss istálló-

uzavetésink

a legtöbb évben ugys tulságosan gyomosak, még inkább azokká lesznek, ha friss trágyás földbe vettek; az üszögnek a friss trágya valósággal melegágya s még a leggondosabb pácizolás mellett is vetésünk ki van teve az üszög nagyobb kártételének. De mindezekről eltekintve, leghelytelenebb buza alá istállótrágyát adni azért, mert a buza megdőlését friss trágyázás fokozott mértékben elősegíti, már pedig tekintettel a magyar buza azon tulajdonságaira, hogy vékony gyenge szalmája miatt a megdőléstől sokat szenved: ezen hátrányos tulajdonságát senkinek sem áll érdekében előmozdítani. Ha mindazáltal kérdéstevő ur ragaszkodik a friss trágyázáshoz, azt ajánlom, hogy az istállótrágyán kívül legalább néhány holdon használjon kat. holdankint 150 kg. szuperfoszfátot is, mely az istállótrágya egyoldalú hatását kedvezően fogja módosítani. A talaj megmunkálása különben a leirt módon nem vezet célra, mert a grubber vagy az extirpátor a trágyát mind a felszínre hozná. Ezért a második szántást is megadni tanácsosabb leend, s hogy azzal sok trágya ne kerüljön a felszínre, a trágyát 8—10 cm. mélyen kell alászántani s a második szántást — vetés előtt legalább két héttel — 14—16 cm. mélyen végeztetni. Szerintem azonban sokkal célszerűbb volna ezen területet jövő tavasszal tengerivel bevetni, annál is inkább, mert most már harmadszor következne a buza után ismét buza.

R. I.

Biborhere termesése. (Felelet a 343. sz. kérdésre.) A biborhere egyéves takarmánynövény, vethető ősszel és tavasszal. A telet jól kiállja s mivel korán kaszálható zöldtakarmányt szolgáltat; az őszi vetésnek kiváló jelentősége van. Talajban nem válogató, nagyon szereti a humozus, homokos vályog és homokos agyagtalajokat, de a tullaza homok és igen kötött agyagtalajokon nem érzi jól magát. Őszi vetése augusztus második és szeptember első felére esik, alája a talaj gondosan — kertileg — megmivelendő. Egy-magában is vethető, de tanácsosabb keverékben más növényvel vetni, erre legalkalmasabb az őszi rozs. Keverékben vetve terméshozama tetemesen emelkedik s bár ha a biborhere egymagában vettetik s csekély hótakarót kap, a telet jól kibírja, a hótalan telet azonban megsínyli, ilyenkor a rozs kitűnő védőnövénynek is bizonyul. Keverékvetésnél először a rozs vettetik el, kat. holdankint 70—80 liter, ez behoronáltatik és utána keresztisorokban a biborheréből 18—20 kg. s csekélyen alátakarattik. A rozsos biborhere holdankint 180—350 mmáza zöldtakarmányt szolgáltat, mely a legkorábban kaszálható, így különösen tejtermelésnél kitűnő szolgálatot tesz. Magja megszereshető a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, vagy bármely nagyobb magkereskedő cégnél.

R. I.

Csicsókaültetés domboldalakra. (Felelet a 344. számú kérdésre.) A csicsóka vetése a burgonyához teljesen hasonló, így jó diszleséhez a szántott földet megkívánja, miért is ha másképp nem lehetséges, minden második barázdát kell alája megszántani. Tavasszal április elején ültethető. Kat. holdankint 6—8 q. ültető gumóra van szükség, elvetése ugy történik mint a burgonya gumói. Sortávolság 50—70 cm., sorbani távolság 30—40 cm. Vetési évében ajánlatos 1—2-szer jól megkapálni, annál erőteljesebben fog fejlődni a későbbi években; daczára, hogy évenként szedetjük, vagy disznókkal turatjuk, kipusztulni nem fog. Vetőgumó iránt tessék kérdést intézni gróf Csekonics Ede uradalmánál Zombolya, vagy a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál, hol mérsékelt mennyiségben legalább egy hold ültetéshez szükséges gumó megszereshető s az első évi termésből lehetne a többi terület beültetéséhez szükséges vetőgumót előállítani.

R. I.

Ujabb tanulmány az őrlési forgalomról.

Hogy milyen rendkívüli érdekeket érint az elejtett őrlési forgalom, jellemző erre az a sok tanulmány, röpirat és értekezés, melyet a közgazdasági irodalom, a hírlapi sajtó s a legkülönbözőbb oldalról érintett tényezők mozgolódása teremtett meg. Részünkről szeretnénk már napirendre térni e fölött a kérdés fölött, amely olyannyira ki van merítve, hogy új motivumokat vinni bele nagyon bajos; miért is további elméleti kezelésében teljesen meddő tárgya a közfigyelemnek s az marad mindaddig, míg az őrlési forgalom megszüntetésének következményei kétségtelenül megítélhetők lesznek.

Am legutóbb a „Közgazdasági Szemlében” a Fekete Ignác tollából megjelent egy tanulmány oly határozottsággal foglal állást az őrlési forgalom visszaállítása mellett, ennek a kedvezménynek hasznát a statisztikai adatok segítségével hívásával oly erélyesen és tagadhatatlanul látszólagos sikerrel bizonyítja, hogy a fölött halgatással keresztül siklanunk nem lehet. Szem e fött tartván különösen azt, hogy az érdeklődő, de többé-kevésbé tájékozatlan közönség előtt rendesen annak van igaza, aki utóljára beszélt.

Nem követjük Fekete Ignácot a statisztikai adatokkal fűszerezett bizonyítgatások összes pontjaiban, mert bátran állíthatjuk, hogy nincs az a statisztikai tanúság, amelyet e helyen már kellőleg meg ne latoltunk volna. Csupán a Fekete két végkövetkeztetésére nézve van néhány észrevételünk.

Az egyik következtetése az, hogy az őrlési forgalom révén beözönlött vámentes szerb buza nem rontotta a magyar buzaárakat. Ennek igazolására szembe állítja buzatermésünket az őrlési forgalomban behozott buza mennyiségével. Felvéve p. o. az 1898-ik évet, összes buzatermésünk 34.000.000 mmáza volt s a behozott szerb buza csak 1.298.000 mmázát tett ki. Már most, azt kérde, elképzelhető-e, hogy ez a csekély behozott buza mennyiséggel a 34 millió mmáza termés áralakulására hatással lehetett volna?

Ez a kérdés ügyes, de ravaszul van feltéve. Fekete nagyon jól tudja azt, hogy annak a 34 millió mmáza buzának csak egy kis része jut a tőzsdén keresztül a fogyasztókhoz. A tőzsdén évenként átlag csak 7 millió mmáza kész búzát adnak el. Bár annak a feltevésnek, hogy sok az eladó buza, szintén árcsökkenő hatása van, de csak egy hónapig ne juttassanak egyetlen szem búzát sem a tőzsdére, mégis emelkedni fog annak ára, daczára, hogy 34 millió métermáza van a zárt raktárakban; mert a készáru szükséglet kielégítése megakad. Es viszont hozzanak fel Budapestre egy hónap alatt 5 millió métermáza eladó búzát, le fog menni annak az ára, habár az egész országban csak 20 millió mmáza termés volna is. Ez már így van. Az áralakulásban első sorban annak az aránylag kismennyiségű buzának van aktív szerepe, amelyet a budapesti gabnapiczon vetnek mérlegbe. Már pedig ha ez áll, akkor annak az 1.298.000 mmáza buzának a szerepe, amely javarészt a budapesti piacot fekszi meg s mely tetszésszerűen időben fektethető az áralakulás mérlegére, a világról sem közömbös és nem kicsinyelendő.

Azonban hát mindezt bölcsen tudja Fekete Ignác is, de mert nem akarja beismerni, hogy tudja, ezért nagy ellentmondásba keveredik. Azt állítja ugyanis, hogy az őrlési forgalom megszüntetése következtében a buza árának esnie kell, mivel a malmok kiviteli üzletüket megszoritani levén kénytelenek, nem vásárolhatnak annyi magyar búzát, mint eddig vásároltak. Helyes. Az évenként kivitt liszt körülbelül másfél millió mmáza buzának felel meg. Tegyük fel, hogy a kivittel teljesen megszűnik és a malmoknak másfél millió métermáza

buzával kevesebbre lesz ezután szükségük, mint eddig volt. Ez a mennyiség itt vissza marad és Fekete szerint nyomul fogja a buzaárakat, ugyanazon Fekete szerint, aki tagadja, hogy a szintén majdnem másfél millió métermáza szerb buza rontott volna az árakon. Ez ellentmondás, vagy legalább is olyan: „ha akarom fekete, ha akarom fehér” értékű módja a bizonyítgatásnak.

Mi igenis hiszszük azt, hogy rontana a buzaárakon, ha a malmok (de nem a fővárosi malmok, hanem az egész malomipar) fogyasztási igényüket nagy mértékben csökkentenék; ez esetben ugyanis biztos és rendes vevőkkel szegényednék a piac.

Azt látjuk azonban, hogy a legutolsó kilenc esztendőben az összes liszt kivitelünknek megfelelő buzamennyiség csak mintegy 800.000 mmázával több a behozott szerb buzánál, sőt a legutolsó három évben még annyi búzát sem vittek ki lisztalakkban, mint amennyi szerb búzát behoztak. Azt felelhetjük tehát Feketének, hogy a malmok eddig csak az őrlési forgalom által mesterségesen előidézett buzafeleslegnek megfelelő lisztet vitték ki, eszerint ha kiviteire egy szem búzát sem örölnének ezután, ezzel a magyar gabona fogyasztása semmivel sem csökkenne, mert hisz a kivitt lisztnek megfelelő buzamennyiséget eddig idegenből hoztak be, már pedig a jövőre nézve ez a behozatal megszűnt.

Ha csak azt az egyetlen egy megzafolatlan tény tekintjük, hogy az őrlési forgalom által támogatott malmok a magyar buzapiacz természetes feleslegéből egy szemet sem vittek ki, hanem csak a behozott idegen buzamennyiségnek megfelelő lisztet exportáltak; már ez az egyetlen tény is tárgyaltanná teszi Feketének azt a másik s még merészebb állítását, hogy az őrlési forgalom hatásában egyenesen emelte volna a buzaárakat. Az ugyan elvitathatlan, hogy az őrlési forgalom aranykorszakának egyes éveiben elfogadható buzaáraink voltak, de azt már csak nem állíthatják, hogy az őrlési forgalom által emelt fogyasztóképesség és növekedett kereslet szilárdította meg a magyar piacot; hiszen a malmok keresletét a magyar buza iránt az olcsó szerb buza nem emelte, de csökkentette ugyanannyira, hogy 1891-től fogva a malmok majdnem fokozatosan több szerb búzát és mind kevesebb magyar búzát öröltek fel. Így a fokozódó fogyasztási képességnek a magyar piac hasznát nem látta, mert a növekedő keresletet szerb búzával elégítették ki, nem pedig magyarral. A kedvező áralakulás eszerint a malmok fokozódott keresletére vissza nem vezethető. Ennek híján a malmok mely más érdemére vezessük azt vissza?

Az 1898 ik évben, midőn magas buzaárakra emlékszünk, a malmok liszt kivitele 736.000 métermázására csökkent, ugyanezen évben tehát az őrlési forgalomban behozott 1.900.000 mmáza búzából majdnem 900.000 mmázsa a belpiaczra maradt. Ine, itt az őrlési forgalomnak azt a következményét látjuk, hogy 900.000 mmáza mesterséges felesleget teremtett. Kiváncsiak vagyunk rá, hogy Fekete miként vezeti le az őrlési forgalomnak ebből a direkt következményéből indirekte azt a másik következményt, hogy a buzaárak emelkedtek s miként írja az őrlési forgalom számlájának javára a magas buzaárakat?

Ezt a megokolást azonban ne várjuk, mert ugys hiába váránk. Borzasztó megzafkodtatást szenvedne a Fekete ur logikus gondolkodása e bizonyítás során, ha végig futna csak a legutolsó hat év terméseredményein, amelyek 44 millió és 22 millió métermáza közötti ingadozást mutatnak s ha mindezen ingadozások között vissza kellene vezetni a kedvező áralakulás okait arra, hogy a malmok fogyasztó képessége ezekben az években egytől másfél millió mmáza idegen buza vámjának elengedése révén kedvezőleg befolyásoltatott. Mi ugyan azt állítjuk

hogyan e kedvező befolyásolt fogyasztó képességnek csupán a szerb buza fokozott behozatala volt az eredménye, de feltéve, hogy annak csakugyan a magyar buza nagyobb keresletében láttuk volna a hasznát, mennyire tagadnia kellene Feketének egy, illetve másfél millió mmáza erejéig növekedett keresletnek rendkívüli hatását, ugyanazon Feketének, aki azt állítja, hogy Magyarország évi termésével szemben egy vagy másfél millió mmáza idegen buza nem számít.

De hagyjunk fel ezekkel a körmönfont okostodásokkal. Azt, hogy az őrlési forgalom emelte volna az időszerűleg emelkedett buzaárakat, semmiféle statisztikai adatokkal bebizonyítani, sőt még elfogadhatóvá tenni sem lehet; ellenben ennek fordítottját, hogy t. i. az őrlési forgalom révén beözönlő vámentes szerb búzát az árak letörésére felhasználták és felhasználhatják mindenkor: ezt fel tudja fogni minden statisztika nélkül a legegyszerűbb elmélet. Ez elég ahhoz, hogy az őrlési forgalom visszaállítása ellen a magyar mezőgazdasági termelés érdekében kézzel-lábbal védekezünk.

Csak már felhagynának az abbeli érvelésekkel, hogy az őrlési forgalomra a mezőgazdaságnak van szüksége.

Sokkal többet érne ennél, ha egyenesen kimondanák, hogy „a malmok liszt kiviteli üzletüket fentartani kénytelenek még akkor is, ha ez nem kellőleg jövedelmező, mert több liszt termelésére vannak berendezkedve, mint amennyit a hazai piac megbir. Hogy tehát befektetési tőkéjük kárba ne vesszen és a kiviteli üzletekben is meghozza a kívánt kamatot, evégből különös kedvezményre van szükségük”.

Mi ugyan azt tapasztaljuk, hogy a mezőgazdasági termelés terén beálló veszteségekért kárpótlást adni semmiféle kedvezményekkel nem szoktak és a földbe befektetett milliónyi tőkének kamatvesztéseit senki sem jegyzi. Mindazonáltal semmi kifogásunk, ha expedienst találnak arra, hogy virágzó és dus hasznát hajtó malomipart teremtsenek, más gazdasági tényezők károsítása nélkül. Ez az expedienst azonban az őrlési forgalom nem lehet.

Maga Fekete mutatja ki, hogy a behozott szerb búzából őrlött lisztnek csak 20—25 % a viheto ki finomliszt alakjában. Ez magában véve döntő érv emellett, hogy a szerb buza nem lehet tárgya a kikészítési eljárásnak, mert a kikészítési eljárás céljával s természetével merőben ellenkezik, hogy a behozott idegen arunak csak egynegyedrésze kerüljön visszkivitelre, a többi háromnegyedrésze pedig visszamaradjon. A kikészítési eljárás egyedüli intenciója csak az lehet, hogy az iparnak az idegen áru nemesítésével járó munka hasznát megadja s éppen azért a kikészítési eljárásnak, elengedhetlen feltétele az, hogy az ipar az idegen árunak pusztán feldolgozására szorítkozván, ennek megtörténtével azt a maga valóságában feltétlenül kivigye, hogy az idegen áru a hazai piac versenyében semmiféle komplikációt ne okozhasson. Jól tudja Fekete, hogy az *azonosság* nem ok nélküli sine qua non-ja a kikészítési eljárásnak. Mégis könnyebb szívvel eltekintettünk volna e sine qua non-tól is, ha legalább azt tapasztaljuk, hogy az őrlési forgalom által istápolat malmok a kiviteli üzletekben megerősödve, a jövőben esetleg keletkező buzafeleslegünknek levezetői lehetnek. De a statisztika tanúsága szerint liszt kivitelünk nem hogy emelkedett volna, hanem az utolsó öt évben olyannyira csökkent, hogy még az őrlési forgalomban behozott buza mérveit sem éri el. Már pedig ha az őrlési forgalom hasznát a malmok még kiviteli képességük emelkedésében sem tudják feleltetni, hát akkor nem lehet cél ennek a törvényes feltétel megszegésére és visszaélésekre vezető kedvezménynek fentartása csupán azért, hogy néhány, e kedvezményvel élt malom természetes alapjain tul-

fejlesztett üzemet fentarhassa s a beléjük fektetett néhány millió forint ne maradjon kamat nélkül.

Számítsa ki valaki, hogy az őrlési forgalom által érdekelt malmokba hány millió forint van befektetve. Hozzávetőleg és magas kalkulust véve fel, azt hiszem, ez a befektetés nem több 15 millió forintnál. De még ennek a befektetésnek kamatozó erejét is csak igen kis mértékben befolyásolhatja az őrlési forgalom, mert ennek törvényszerint megengedett haszna nem lehet több, mint az az őrlési haszon, amely egy, legfeljebb másfél millió mmáza szerb buza feldolgozása után jut ki a malomiparnak. Nem tudom, mit nyer a malomipar egy mmáza buza feldolgozásán, de azt hozzávetőlegesen ismét mint magas kalkulust állíthatom fel, hogy az őrlési forgalom által érdekelt malmok mintegy 10—12 millió mmáza búzát őrlhetnek fel; eszerint az őrlési forgalom megszüntetésével szolid és törvényesen megengedett jövedelmük csupán egytizedrészszel csökkent, azaz ennyivel csökkent volna, ha a kikészítési eljárás címén bejött szerb búzának csak a feldolgozása által nyújtott őrlési hasznát vágják volna zsebre. Ennek a megengedett haszonnak az elmaradása nem szülhet ipari válságot, ez nem országos érdek, ez könnyen kárpótolható. Ha pedig annál nagyobb haszonnak elmaradásáért rekriminálnak a malmok, hát az a nagyobb haszon nem volt megengedett, azt csak más gazdasági tényezők károsításával érheték el, az vissza nem követelhető.

Fekete azt állítja, hogy titokban már maguk az agráriusok is visszakívánják az őrlési forgalmat. Mi ilyen agráriust nem ismerünk s a hangulatnak ezt a megváltozását nem írjuk alá. Sőt határozottan állíthatjuk, hogy az őrlési forgalom visszaállítására irányuló minden kísérlet a gazdaközönseget a legkésőbb és a legkiméletlenebb ellentállásra inditáná. Tegyük el tehát ezt a keserű kérdést arra az időre, amikor az ellentábor jósólata szerint maga a gazdaközönség fog kérényt nyújtani a nagymalmokhoz, hogy az őrlési forgalom visszaállításába beleegyezni sziveskedjenek. B. B.

VEGYESEK.

Kel számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei.	1287
Mezőgazdaságunk jövedelmezőségének okairól.	1287
Ujabb tanulmány az őrlési forgalomról.	1293
Allattenyésztés.	
Az istálló tisztántartásának, fertőtlenítésének keresztvittele és szükségessége.	1288
Gazdasági növénytan.	
Rozsdás buza.	1289
Gazdasági gépészet.	
Behán S. újabb gabonarostója.	1290
Gazdasági vegytan.	
Miképen szerezhettünk célszerűen meggyőződést a kereskedelmi takarmányfelesleg tényleges tápértékéről.	1291
Teveszárany.	1292
Vegyesek.	1294
Kereakedelem, tőzsde.	1296

A magyar kir. földtani intézet múzeuma a közönségnek díjtalanul nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10—1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10—1-ig, egy korona személyenkénti belépő díj lefizetése után tekinthető meg.

A m. kir. mezőgazdasági múzeum gyűjteménye a VII. ker., Kerepesi-ut 72. szám alatti házban megtekinthető a hétfői és az ünnepek követő napok kivételével:

naponként d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Hétfői és az ünnepek követő napokon a múzeum zárva van.

A múzeum látogatása ingyenes.
A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-úton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

Eljegyzés. Okolicsnói dr. Okolicsányi László országgyűlési képviselő, hontmegyei földbirtokos, fővárosi ügyvéd f. hó 18 án P. lis-Szántón eljegyezte viszocsányi Lithvay Sárkát, néhai Lithvay Mátvás kir. táblai bíró s földbirtokos leányát.

Kakuktojás. Nem régiben egyik előfizetőnk arról értesített, hogy miután a „Közgazdasági Híradó” című lapot mintegy fél-estendeig minden megrendelés nélkül nyakára küldötték, most a lap kiadóhivatala az előfizetési díj megfizetését sürgeti. Többek felszólalásából azóta arról győződünk meg, hogy a „K. H.”-t az OMGE. tagjai nagy részének megküldötték, akik persze nem igen vették azt a fáradságot, hogy a lapot mindannyiszor visszautasítsák s el sem olvassa a lapot, kezdtek megnyugodni abban, hogy talán ez is olyan tagsági illetmény-féle. Most aztán természetesen eszük ágában sincsen, hogy a meg nem rendelt s el sem olvasott lapot megfizessék, amiért az illető urakat a világon senki el nem ítélteti. Annál inkább elítélendő a „K. H.” eljárása, mely valóságos kakuktojás-ként igyekezett becsenni magát az OMGE. tagjai közé, csupán azért, hogy a Köztelek mindennemű tevékenységét agyonkritizáló közleményeinek olvasóközönseget szerezzen. Az olvasóközönseggnek ily hátsó kapun való megrohanásához külön izlés kell.

Nem kutatjuk, kinek izlése volt ez s ki viselte a félévig tartott experimentum költségét. A „K. H.” titkos forrásból táplált akciójának oly kis jelentőséget tulajdonítottunk, hogy kiesnyes intrikái ellen még csak a védekezést sem tartottuk szükségesnek és nem foglalkoztunk e lappal eddig, amiként nem fogunk foglalkozni vele ezután sem. Most azonban, miután gazdatársaink között féltéves bus pályafutását bevégezte, illendően elparentáljuk őt, példájából azt a vigasztaló morált merítvén, hogy a kakuktojások nem szoktak mindég kikelni.

Argentína versenyképessége. Argentína buza kivitele ezeltől még soha nem ért el oly mérvet mint jelenleg; — az utóbbi hetekben érte el tetőpontját, midőn 6 egymást követő napon az argentiniai buza hajószállítása 4.296.000 bushel-t ért el, ami 717.000 bushelnyi napi átlagnak felel meg. Ezen számok egyenlők az északamerikai összes kikötők kivitelével. Argentína nagy buza mennyiségén kívül az ezen országban jelenleg uralkodó nagy árdepresszióról is vannak híreink, a miből megmagyarázható azon tény, hogy az argentiniai buza az európai piacokon miért kintatlik olcsóbban, mint az északamerikai buza. A két utolsó esztendőben oly bő buza termése volt Argentinának, hogy a farmerek rendkívül alacsony árakkal kénytelenek megelégedni. Az ország buza kivitele 23 millió bushelről 1892-ben 63 millió bushelre emelkedett 1899-ben. A folyó esztendőben Argentína buza kivitele ezen számot is felül fogja múlni, a mennyiben az 1900-ik évre 75 millió bushelnyi kivitel-többletet várnak. Ezen eredményt a rendkívül kedvező időjárás teszi lehetővé, de az ország bevetett buza területére is folyton gyarapszik és az északi és déli tartományok talaja oly termékeny, hogy egy akre 11—14 bushelnyi termést ad. Argentína buza termő vidéke azonkívül oly előnyös helyzetben van, hogy az ország tengeri kikötőivel közeli és kényelmes összeköttetés áll fenn. A tengerpartról való távolság legfeljebb 200—300 mérföldet tesz ki és így a belföldi szállítási költségek elenyészők azon magas költségekhez képest, melyet Észak-Amerikában a búzának nyugatról-keletre való szállítása okoz. Ezzel szemben azonban a tengeri szállítási díjak sokkal magasabbak, úgy hogy összegezve egy buza-rakományak Buenos-Ayres-ből való szállítása valamely európai tengeri kikötőbe mégis háromszor annyiba kerül, mint az Észak-Amerikából ugyanazon helyre való szállítás. Azon hajókra nézve, melyek évente 110 millió dollár értékű árut

visznek Argentiniába, az ország gabonája igen jó visszafuvar képez. Az olcsó munkadíj is tetemesen elősegíti az argentinai buzatermelést; a gazdasági munkások többnyire olaszok, kik közül 100,000—130,000-en kötnek ki évente Argentiniában. A nagybuzagazdaságokban ezek könnyen kapnak munkát naponként 50 cents — 1:50 dollárnyi munkadíjjal. Olcsó, nagy fölöslegben levő élelmiszerek és délszaki meleg éghajlat mellett az argentinai gazdasági munkásra nézve az életfentartási szükségletek jóval alacsonyabbak, mint az angol, európai, vagy északamerikai munkáséi. A használatban levő gazdasági eszközök többnyire mind modern és amerikai készítmények. Argentína fontosságáról ama tény tesz tanúságot, hogy az ország kivitele összehasonlítva lakossága számához majdnem még egyszer oly nagy mint az Egyesült Államoké. 5 milliónyi lakosság mellett Argentína az utolsó esztendőben a külföldnek 160 millió dollárért szállított búzát, tengerit, lenmagot, lisztet, gyapjút, élőjuhokat és hasonlókat, mi fejenként 32 dollárnyi járuléknak felel meg; mivel szemben az Egyesült-Államok 72 milliónyi lakosság mellett az utolsó esztendőben 1300 millió értékű árukat vitt ki, mi fejenként 17 dollárnyi járuléknak felel meg. Gabona képezi Argentína mult évi kivitelének nagy részét és minthogy a legújabb termés az eddigelő legbővebb lesz, az idei kivitel előreláthatólag még jóval magasabbra fog emelkedni.

Gyümölcstermelés és értékesítés. Darányi földmivelségi miniszter széleskörű akciót indított a gyümölcstermelés értékesítésére. Magyarország gyümölcsfaállománya hatvan millió, fele ennek is szilvafa, e számnak meg kell tiszereződnie és pedig piaczképes fajtákkal, hogy számbavehető termelési ág legyen. A miniszter ez okból mindenekelőtt mintaszerű gyümölcsös telepeket és fanevelő, szaporító iskolát létesített. Itt létesült Budán a kamara-terében 62 hold anyaggyümölcsös, Ungvárt tizenhat holdas vadgyümölcsös, Szolyván, Baján, Orosházán kertgazdasági iskola. Az állami fakertészetekből 110 ezer darab csemete adatott el. Ingyen 250 ezer darab osztatott ki főleg kizsázdák között, nemkülönben lelkészeknek és tanítóknak is, akik irányító hatással lehetnek. Mivel azonban a szükséglet még mindig nem elégíthető ki, a miniszter több irányban tárgyalást folytat, hogy e telepeket szaporítsa. A községi faiskolákat kezelő néptanítók buzdítására a miniszter kiosztatta a földhitelintézet által rendelkezésre bocsátott 5000 korona pályadíjat is, melyből 20 faiskolai kezelőnek buzgóságát jutalmazták. A miniszter általa létesített tordai, löcsei, nagy-bocskói és vásárhelyi kertmunkás-tanfolyamokat szaporítani fogja, mint mely intézmény a gyakorlati ismeretek terjesztésére és jó munkaerők megnyerésére bevált.

Nemes baromfiak beszerzése. Itt az idő, midőn annak, ki nemes baromfiat akar kedvtelésből, akár eladásra óhajt tenyészteni, avagy már tenyészt is, határoznia kell afelett, minő tenyészbaromfiat óhajt beszerezni, vagy eladni. Midőn ezen időpontra figyelmeztetjük lapunk t. olvasóit, ajánljuk, hogy minden

baromfitenyészési kérdéssel forduljanak teljes bizalommal a földmivelségi miniszter által létesített: *gödöllői m. kir. baromfitenyésző-telep vezetőségéhez*, ahonnan azonnal pontos, díjmentes és érdemleges választ kapnak, sőt a vezetőség rendkívüli nagy összeköttetéseinél fogva legjobb *bevásárlási és eladási forrásokot is* ajánlhat. Most kell a nemes baromfiak beszerzésére, bevásárlására a bejelentéseket megtenni, mert a később jelentkezők később nyernek kielégítést, lévén a szokás, hogy az ügyek a jelentkezők sorrendjében intéztetnek el. Ugyanott megrendelhető „Hreblay Emil”-féle **„Tyuktenyésztés”** cz. munka, mely minden baromfitenyészőnek nélkülözhetetlen kézikönyv, ára 2 korona. A „Hreblay Emil”-féle **„Baromfi-hizlaltatás és a hizott baromfi értékesítése”** cz. igen hasznos és praktikus tanácsokat tartalmazó munka díszkötésben 1 korona 50 fillér. Ingyen kapható ugyanott a **„Tojásértékesítő szövetkezetek alapszabálytervezete”**.

Budapesti gyapjuaukeziók. Az idei budapesti gyapjuaukeziók sorozata f. évi szeptember hó 19. és 20-án fog megtartani. Ezen aukeziók határideje különös tekintettel a bárángyapjakra tüzetet ki.

Eke- és vetőgép-bemutató. A Zentai Gazdakör a földmivelségi miniszter erkölcsi és anyagi támogatásával, f. évi szeptember hó végén Zentán, az egész vidék gazdaközöniségének részvételével eke- és vetőgép-bemutatót fog rendezni. A bemutatóon való részvétel f. évi szeptember hó 10-ig a Zentai Gazdakör titkárnál jelentendő be.

Borkóstoló Gyorokon. Arad hegyaljának bortermelői szombaton délelőtt az aradvármegyei gazdasági egyesület szőlőszeti és borászati szakosztályának meghívására népes értekezletet tartottak Gyorokon, Kosinszky Viktor elnöke alatt, ki előterjesztette, hogy a magyar vendéglősök Aradon szeptember hó 12-én és a következő napokon V. ik országos kongresszusukat tartják, melynek ünnepeinek programjába szeptember hó 13-án egy Gyorokra tervezett kirándulás van felvéve s ezen alkalommal a gazdasági egyesület bemutatni kívánja hegyaljának termékeit, mely célra eltérve az eddigi sablontól, legalkalmasabbnak tartja egy borkóstolónak és szőlőkiállításnak rendezését, melynek részleteinek megvitatása céljából hivta össze a szakosztály a szőlősgazdákat értekezletre.

Ily borkóstolók szokásban vannak minálunk is a tokaj-hegyalján, de kivált Németországban már régebben vannak hasonló borkóstolók, melyek mindenütt kitünően beváltak s egyedül nyujtanak módot arra, hogy a termelőt a nagyfogyasztóval — a vendégösszettel és korcsmárossal — összeköttetésbe hozzák. De kiválóan alkalmas a jelen körülmény, midőn az ország minden részéből a vendéglősök a kongresszuson összefognak gyűlni s így minden külön költség nélkül a borkóstolón részt vehetnek és bortermelőink személyes érintkezés révén is, velük összeköttetésbe léphetnek. Fel kell tehát használni a kedvező alkalmat s mindent elkövetnünk, hogy a vendégek jól érezzék magukat. A borkóstoló rendezésének adminisztratív részét a gazdasági egyesület magára vállalja, azonban a vendégek foga-

dása, kalauzolása és ellátása egy helyi rendező-bizottságra lesz bízva. A helyi rendező-bizottság egyszersmind a borkóstolóba beküldendő borok s a kiállításra szőlő- és gyümölcs elhelyezéséről is gondoskodni fog. A vendégek szeptember 13-án délután fél egy órakor fognak Aradról különvonattal Gyorokra indulni, hol délután három órakor a borkóstoló és szőlőszeti kiállítást megnyitják az aradvármegyei gazdasági egyesület által.

Bemutatásra kerülnek: a saját termésű borok és bortermékek, továbbá csemegeszőlő és gyümölcsök. A bejelentések augusztus hó 25-éig küldendők be a borfajta, az eladásra, illetve rendelkezésre álló mennyiség, vagy remélt évi átlag termés megjelölésével, az aradvármegyei gazdasági egyesület titkári hivatalához, melyekkel egyidejűleg borfajonként legalább egy korona, de legfeljebb négy korona és szőlőfajonként legalább husz fillér és legfeljebb két korona térdij küldendő be. Minden borfajból legalább 5 palack tetszés szerinti alakban szállítandó.

A borkóstolón és a szőlőkiállításra részt vehet minden szőlősgazda, tekintet nélkül arra, hogy az illető tagja-e a gazdasági egyesületnek vagy nem.

Élő baromfiak utközbeni etetése és itatására vonatkozó határozmányok betartása. Egyes baromfiszállító felek a fuvarlevelekbe oly nyilatkozatot irtak, a melynél fogva a szállítás végett feladott baromfiak etetését és itatását nem a díjszabási határozmányok szerint az illető utirányra nézve előirt etető-itató állomásokon kívánják, hanem egy másik állomáson, mely esetleg nem fekszik a szállítási utvonalon mentén, avagy pedig nincs berendezve etetésre és itatásra vagy végre a vonat tartózkodási ideje nem elegendő az etetés-itatás foganatosítására. Ezen a díjszabási határozmányokkal ellenkező utirányelőírásnak azután meg van azon hátránya is, hogy éppen az előirt állomáson az etetés-itatás a fönt említett okok miatt nem vihető keresztül és így a baromfiak egy része az éhségtől és szomjúságtól gyötörve elhull. Kártérítésről persze szó sem lehet és így a szállítók károsodnak. Az államvasutak igazgatósága, hogy a szállító feleket a károsodástól megmentsé, másrészt pedig a kivitel biztosítása érdekében, e tárgyban utasította az állomásokat, hogy a feleket felvilágosítsák és csak oly küldeményeket vegyenek fel szállításra, amelyeknél a vonatkozó fuvarlevélen a díjszabási határozmányoknak megfelelő utirány lett előírva az etetésre és itatásra vonatkozólag.

Gabonaküldemények díjkezdménye. Azon erdélyrészi állomásokról, melyek Budapesttől a m. kir. államvasutak vonalain legalább 400 km. távolságra vannak (ideértve Kolozsvárt is) és Budapest, Vác, Pozsony, Almás-Füzítő, Komárom, Győr, Bécs, Marchegg vagy egyéb magyar határállomáson át Ausztriába szállítatik 5000 tonna elszállítás esetén az i. külön díjszabás tételeiből 10% — 10000 tonna elszállítás esetén az i. külön díjszabás tételeiből 20% engedtetik el. A kedvezményt a feladó élvezi visszatérítés után.

Mauthner Ödön		cs. és kir. udvari szállító magkereskedése	
BUDAPESTEN,		VII., Rottenbiller-u. 33. VI., Andrássy-út 23. sz.	
ajánl:			
legjutányosabb áron:			
valódi bajor tarló- répamagot biborherét szöszös bükkönyt	őszi bükkönyt őszi borsót káposztarepczét pohánkát kölest stb.	vesz:	minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napi áron mindenféle gazdasági magot, jelenleg főképen: biborherét szöszös bükkönyt őszi bükkönyt
		őszi borsót káposztarepczét tavaszi repczét kölest stb.	

NYILTTÉR.*)

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával.* Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Gullmann és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, 1900. augusztus 17.

Az időjárás a hét első felében derült és száraz volt. Csapadék csak szorványosan fordult elő, míg később az egész ország területére bőséges esőzés állott be és a hőmérséklet is tetemesen csökkent. A hét végével azonban ismét derült időnk van. A cséplési munkálatok gyorsan haladnak és a panaszok is mindinkább ritkulnak. A röviddel ezelezt megjelent hivatalos termésbecslés a végeredmény felől nem ad ugyan számcszerű kimutatást, kiemeli azonban hogy a termés mennyiségileg ugyan mint minőségileg is a július 30-iki jelzést felülmúlja. Terméskilátások ugyancsak javultak és a cső és szemképződés jó. — A hozatalok egy a helybeli mint a vidéki piacokon buzában jelentékenyen erősebbek.

A külföldi piacok üzletviszonyait illetőleg azonban alig van változás. A forgalom még mindig nem tudott megélni, a spekuláció állandóan tetlen és a fogyasztás mint eddig, továbbra is csak légszükségesebb beszerzéseire szorítkozik. Minden ösztönzés híján az irányzat így inkább lefelé törekvő. Amerikában a hét elején jelent a hivatalos termésbecslés, mely tavaszibuzában 120% javulást tüntet fel, (a mi 3.041.000 bush. termésthöbletnek felel meg) míg a tengeri állapota 2% rosszabbodott. Az árak ennek megfelelőleg buzában esőkenek voltak, míg tengeri szilárdan tartott és habár később kisebb árfolyuatiások voltak, a hangulat továbbra is lanyha maradt. A látható buzakészletek 683.000 bush. gyarapodtak. Az angol piacokon az árak gyenge fogyasztási kereslet mellett alig változtak. Franciaországban a hét nagyobb részében az üzlet ünnepek folytán szünetelt. A német piacokon a hangulat nyugodt maradt és az irányzat esőkenésre hajlik.

Nálunk a forgalom ugyan elég élénken alakult, a múlt hetit azonban meg sem közelítette, erősebb kínálat pedig különösen buzában a hangulat ellanyhulását vonja maga után. Takarmányozikkek ennek ellenében szilárdan tartottak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét folyamán már nagyobb mérvben érkezett. Waggonáru bőven volt kínálva és az első napon a malinok is jó vételkedvet tanúsítottak; később a kereslet azonban annyiban csökkent, hogy a vételen nagyobb mértékben csak egyes malinok vettek részt, utóbb a kereslet általánosságban is gyengébb lón és minthogy a kínálat tartósan bő maradt teljes ellanyhulás állott be, melynél árak fokozatosan 40—50 fillért vesztettek. A napiforgalom is így mindinkább kisebb lett és a hangulat is lanyha maradt. Elkelt összesen 110.000 mm. O áru már csak szorványosan kerül a piacra.

Rozs kezdetben jó keresletre talált és kiviteli czélokra könnyen volt elhelyezhető; e mellett az árak is 10—15 f. emelkedtek, később a vételkedv alább hagyott a hangulat is esdesre fordult az árak azonban pozíciójukat változatlanul tartották és helyben valamint budapesti paritásra 14 K.-ig jegyeznek. A helyi fogyasztás tartozkodó maradt és alig vásárolt. Nyíri származékokban korlátolt volt a forgalom és Nyiregyháza-Debrecezen távolságában átvéve 12:50—60 K.-ig jegyzünk. O áru alig kerül eladásra.

Árpa (takarmány- és hántolási czélokra) továbbra is csak gyengén van kínálva és szilárd hangulatban néhány fillérrel magasabb árakat ért el. Hízalók 11:00—12:10 K.-ig fizetnek, míg gyárosoknál 11:70 K.-nál több helyben nem volt elérhető. Állomásokon átvéve árpa kiviteli czélokra tartósan jó érdeklődéssel találkozt és minden s ármazéku áru exporteurjeinknél

*) Az e rovat alatt közöltekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

gyorsan volt elhelyezhető. Merkantil áru teljes múlt heti árakat ért el, finomabb minőségeikért 50—60 f. többet fizettek. Tiszavidéki merkantil árut 11:70—12:60, jobb minőségűt 13:70, finom árut 15 K.-ig jegyzünk. Felvidéki merkantil áruért 13:50—14:50, jobb minőségűt 15:50, finom áruért 16—17 K.-ig fizettek. A buda-pécsi és a déli vasut vonalmentén merkantil áru 12:50—13, jobb 14—, finom áruért, mely azonban csak szorványosan fordul elő, 14:50 K.-ig jegyzünk.

Zab aránylag csak gyengén érkezik, míg a kereslet javult. Az irányzat így szilárd volt és árak 10—20 fillérrel emelkedtek. O áruért minőség szerint 11:40 K.-ig fizettek, míg új zab 10:80—11:20 K. között jegyez helyben. A forgalom kb. 5000 mm.

Tengeri kisebb tételekben 10—40 fillérrel a folyó határidő jegyzésen felül ért el. A kereslet egyébként fogyasztási czélokra nagyon esekély. Szerb tengeriért gyárosok helyben elvámolva 12 K. fizettek.

Olajmagvak: Káposztarepeében a forgalom gyenge volt és kisebb tételek hazai árban 26:50 K. adattak el. Román aprószemű repeze szilárd és 27:50—28—K. jegyez helyben. Káposztarepeze augusztusra alig volt üzlet. Jegyzése 28 K. indult 28:70 K.-ig emelkedett és ma 28:9—29—K. zárul.

Hüvelyesek: Bab iránt némi fedezési kereslet mutatkozik, a kínálat azonban gyenge lévén, az árak mérsékelten emelkedtek. Triorizótt fehér törpebab Félegyháza, Gyöngyösön 16—16:20, fehér gömbölyűbab Baja, Mohácsoson 15—, Zomboron 15:40, barnabab Kalocsán 13:50—, Nagy-Károly 12:80 korona jegyez.

Napi jelentés a gabonátözletről.

1900 augusztus 21.

Három napig zárva maradt a tőzsde a beköszöntött ünnepek miatt, mely körülményeől fogva meglehetősen számban gyűltek össze a vagonok s így mára nagy kínálatra volt kilátás, mi tényleg be is következett. Mindazonáltal a hangulat nem volt nagyon nyomott, úgy hogy a reggeli órákban még változatlan árak mellett vásároltak malmaink, míg a további üzletmenet folyamán jó vételkedv mellett már csak tíz fillérig alacsonyabb árakat engedélyeztek.

A határidőpiacokon inkább szilárd hangulat uralkodott, mert a pénteki 15:32 K. zárlat után ma az októberi buza 15:26 K. indult meg és délelőle már 15:32 koronát jegyez.

Az árjegyzés 100 kg-ra vonatkozik:

Eladott:

Uj-buza:

Tiszavidéki:	500 mm.	80 kg.	K.	15:85	3 óra
	100	80	15:70	3 óra	
	200	80	15:50		
	100	80	15:60		
	100	80	15:50		
	200	78	15:65		
	300	79	15:45		
	150	79	15:65		
	300	79	15:10		
	150	79	15:10		
	150	78	15:10		
	100	77	15:10		
	150	77	15:10		
	200	79	15:40		
	300	79	15:20		
	2100	78	15:65		
	100	78	15:50		
	1000 mm.	78	15:40		
	100	78	15:30	3 óra	
	300	78	15:40		
	100	78	15:20		
	600	78	15:40		
	100	78	15:40		
	200	78	15:45		
	500	77	15:45		
	100	79	15:45		
	300	78	15:40		
	150	78	15:40		
	100	78	15:50		
	100	79	15:50		
	160	78	15:15		
	100	78	15:35		
	600	77	15:50		
	100	77	15:40		
	100	77	15—		
	100	77	15:20		
	100	77	15:20		
	100 mm.	77	15:40	3 óra	
	100	77	15:20		
	100	77	15:10		
	350	77	15:20		
	100	77	15:35		
	100	77	14:35		
	200 mm.	77	14:90		
	110	77	15:30		
	100	77	15—		
	100	76	15—		
	100	76	14:95		

	100 mm.	76 kg.	K.	14:90	3 óra
	100	77	14:90		
	300	74	14:90		
Fehérmegyevidéki:	100	79	15:40		
	100	78	15:50		
	250	77	15—		
Pestvidéki:	100	81	15:80		
	200	81	15:30		
	100	78	15:30		
	200	80	15:30		
	200	80	15:50		
	200	79	15:70		
	200 mm.	79	K.	15:65	3 óra
	300	79	15:45		
	200	79	15:40		
	100	79	15:50		
	200 mm.	79 kg.	K.	15:30	3 óra
	200	79	15:30		
	300	79	15:30		
	100	79	15:30		
	200	77	15:30		
	150	79	15:30		
	1000	79	15:20		
	200 mm.	79	K.	15:40	3 óra
	100	78	15:40		
	500 mtm.	78 kg.	K.	15:50	3 óra
	500	78	15:20		
	200 mm.	78 kg.	K.	15:40	3 óra.

Árpában kevés üzlet köttetett valamivel lanyhább árak mellett, a nagy exportörök nem vettek részt és így takarmányáru 11:60—12:40 K. míg finomabb sör-árpát 16 K.-ig fizettek.

Rozs lanyha, gyenge forgalom és minőség szerint 13:70—80 érhető el budapesti paritásban.

Tengeri változatlan tartózkodó kereslete mellett 10:55—60 K. volt kapható helyben vagonba rakva.

Zab szintén változatlan és 10:60—11:10 K. jegyez.

Határidők egy órai zárlat

Buza októberre 1900.	15.30	32—
" " " " " " " "	16.06	—8—
" " " " " " " "	12.30	—32—
Tengeri aug.-ra 1900.	9.82	—84—
" " " " " " " "	14.10	—12—
Rozs októberre 1900.	10.70	—72—

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e hétnek elején az ünnepek folytán a forgalom korlátolt volt és a szeszárak úgy azonnali, valamint későbbi szállításra változatlanul szilárdan zárulnak. Elkelt finomított szesz adózva nagyban 116:50—117:50 K., adózatlanul 46:50—47:50 K. Élesztőszesz szilárd irányzat és fedezési vásárlások folytán adózva 117—118 K., adózatlanul 47—48 K. kelt el.

Az adózott nyersszesz és denaturált szesz ára gyér forgalom mellett változatlanul jegyeztek. Mezőgazdasági szeszgyárak által kontinens nyersszesz a hét elején nem volt ajánlva és így üzlet nem is létesült.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 40:50—41— korona.

Buza jegyzés 44:20—44:60 korona, kontingens nyersszeszéért.

Ércszi jegyzés 113:25—114— korona adózott és 40:25— korona adózatlan szeszéért.

Tricszi jegyzés 19:50— korona kiviteli szeszéért 90% hektoliterje.

Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyeznek.

Budapesti szeszárak e hétnek elején: 116:50—117:50 korona, élesztőszesz 117—118— K., nyersszesz adózva 114:50—115:50 korona, nyersszesz adózatlan (ekontingens) — korona, denaturált szesz 36:50—37— korona. Kontingens nyersszesz — korona.

Az árak 10.000 literfokkonként hordó nélkül bérmentve budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetéssel értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gr.) eladott élelmiszerek áráiról.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetségét jelentése. 1900. aug. 17.

Üzleti forgalmunk a hét második felében nagyon mozgalmas képet mutatott. Az áru felküldések kivétel nélkül tömegesek voltak. Rózsaburgonya, őszibarack, sárga és Marsófszky-féle görögdiónyie vagontelekben érkezett s részint helyifogyasztásra részint vidékre szállítva eladattak. Vadból fogoly bőségben érkezett, újdonságképen nyulakat is kaptunk, ellenben őz most már csak kevés kerül a piacra. Ami az áralakulásokat illeti, úgy vadnál lojásnál, előbaromfinál kedvező, míg tejtermékeknél

gyümölcsnél kedvezőtlenebb. A huszilet lanyhább lett. Jegyzéseink:

Husneműek: vidéki borjú 90—92, sertés szalonastul 100—104 fillér kgként.
Vadak: őz 1.50, fogoly 2.60—2.80 párja; nyul 3 korona darabja.
Tojás prima 59—60 1/2, erdélyi 58—58. Baromfi 616. Tyúk 2.40—3, soványtúd 3.60—4, kacska 2.20—2.50 kor. páronként.
Vaj lanyha irányzat mellett és pedig 1 tevaj 1.90—2.20, főzővaj 1.50—1.70, turónak nincs keletje s arra evőt nem találni.
Gyümölcs jóval olcsóbbodott. Őszibarack minőség szerint 49—120, ringló 32, körte 16—32, alma rétesbe való 20—30, turkesztándinnye 20—30, görögdinnye 10—16 fillér kgja.
Rózsaburgonya 3—3.40 korona mmja vagon tételében.
Szőlőrák 32—44 fillér dbja.

Hivatalos árjegyzés

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban eladott élelmiszerekről. Budapest, 1900. aug. 18-ról.

Hus és hústermékek. Marhahus 1 q. hátulja I. rendű 108—116, II. r. 102—108, III. r. 96—102, eleje I. r. 100—104, II. r. 94—100, III. r. 88—94, borjúhús 1 q. hátulja I. r. 110—120, II. r. 104—110, eleje I. r. 96—104, II. r. 92—96, bárányi darab hátulja —, eleje —, birkahus 1 q. hátulja I. r. 80—100, II. r. 68—80, eleje I. r. 64—72, II. r. 60—64, sertéshus 1 q. szalonnával budapesti 100—104, vidéki —, szalonna nélkül budapesti 94—108, vidéki —, sertéshus pörköltnek való —, kocsonyának való —, füstölt budapesti I. r. —, vidéki II. r. 1 q. 120—130, malacz élő, szópós I. r. 1 drb 8.00—8.00, tisztított I. r. 1 kg. 1.60—1.80, sonka 1 kg. nyers, bef. hentesárú 0.90—1.20, füstölt bef. csonttal 1.04—1.50, csont nélkül 1.20—1.70, sonka füstölt prágai, csonttal 2.08—2.10, csont nélkül 0.—0.—, kolbász 1 kg. nyers 1.00—1.20, füstölt I. r. 1.40—1.60, szalonna 1 q. —, sózott 104—108, füstölt 108—112, sertésszár 1 q. hordóval 112—114, hordó nélkül budapesti I. r. 108—110, szalámi 1 kg. belföldi 260—320, prágai — korona.

Baromfi. a) Élő: (1 pár) csirke rántani való 1.00—1.50, tyúk belföldi I. r. 2.20—2.60, kappan hizott I. r. 0.00—0.00, sovány 0.—0.—, ruca hizott I. r. 4—4.60, sovány belföldi 1.80—2.60, liba fiatal újdonság —, lud hizott I. r. 8.—12.—, sovány belföldi 3.20—4.40, pulyka hizott I. r. 0.—0.—, sovány belföldi 3.60—4.— korona. — b) Tisztított: csirke I. r. 1 drb 1.00—1.60, tyúk I. r. 1 drb 1.40—1.50, kappan hizott 1 kg. —, 1 drb 0.00—0.00, ruca hizott 1 drb 1.80—2.60, 1 kg. 1.10—1.16, lud hizott 1 kg. 1.14—1.20, 1 drb 3.60—5.50, magló 1 kg. —, 1 drb —, pulyka hizott 1 kg. 0.00—0.00, 1 drb —, magló 1 kg. —, 1 drb —, ludmáj 1 kg. 2.00—2.60, nagy 1 drb 0.70—1.40, ludszár 1 kg. 1.20—1.60 korona.

Hal. Élő: (1 kg.) harcsa 1.40—2.20, csuka 0.00—0.00, ponty dunai nagy 1.40—2.20, márna 1.—1.20, süllő balatoni —, czompol 1.30—1.40, pisztráng nagy —, kecske 0.—0.—, angolna —, apró kevert 0.50—0.60. Lazac rajnai 1 kg. — korona.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.18—0.20 leföldözött 0.12—0.12, tejfel 0.56—0.60, tevaj 1 kg. 2.—2.10, főző darabos 1.00—1.70, szedett —, olvasztott —, margarín I. rendű —, II. r. —, tehéntúró I. r. 0.10—0.20, juhtúró 0.90—1.00, liptói 0.80—1.23, juhsajt 1.00—1.00, ementáli belföldi 1.60—1.60, grói belföldi 1.00—1.30 korona.

Liszt és kenyéreneműek. Kenyérliszt 1 q. —, kenyér monori, fehér hosszú 1 kg. 0.27—0.27, barna 0.22—0.22, rozs 0.22—0.23 korona.

Száraz főzelék. Lencse belföldi 1 q. —.00—0.00, külföldi 34.00—56.00, borsó hazai héjas 20.00—24.00, koptatott 26.00—30.00, külföldi héjas 20.00—22.00, bab fehér apró 12.00—18.00, nagy 14.00—20.00, szines 12.00—20.00 korona.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 4.60—4.80, alföldi (1440 drb) 62.—64.—, erdélyi (1440 drb) —, szerb (1440 drb) —, apró (1680 drb) —, meszes tojás — korona.

Zöldség. Sárgarépa 100 köt. 0.00—0.00, I. r. 1 q. 00.00—0.00, petrezselyem új. 100 köt. 0.00—0.00, I. r. 1 q. 00.00—00.00, zeller I. r. 100 drb 1.00—3.—, karalábé I. r. 100 drb 1.50—2.20, vöröshagyma új. belföldi 100 köt. —, érett makói 1 q. 8.00—11.00, fokhagyma I. r. 1 q. 15.—26.—, csekla I. r. 100 drb 1.50—2.—, II. r. 1.—1.50, fejeskáposzta I. r. 100 drb 8.00—12.00, kelkáposzta I. r. 100 darab 1.60—2.40, vöröskáposzta I. r. 100 drb 8.00—12.00, fejes saláta I. r. 100 drb 2.—2.60, kötött saláta 100 drb 0.—0.—, burgonya 1 vagon sárga 000.0—000.0, fehér 000.0—000.0, rózska 1 q. 4.—4.40, fekete retek kicsiny 100 drb 1.00—1.50, ugorka 100 drb savanyítani való 0.50—0.70, savanyított 1.20—1.40, nagy salátának 1.—1.60, paradicsom érett 1 q. 8.00—12.00, belföldi 00.—00.—, zöld paprika 100 drb 0.14—0.70, tök főzni való 100 drb 6.—12.—, zöldborsó hüvelyes 1 q. 12.00—14.00, kifejtett 24.00—28.00, zöldbab hüvelyes 1 q. 16.—18.—, kifejtett —, karfiol 100 drb 10.00—12.00,

torma belföldi nagy édes 1 q. 24.00—34.00, spárpa 1 kg. 0.—0.— korona.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. 16.—24.—, rétesbe való 16.00—24.00, vajkörte nagy I. r. 1 q. 26.—32.—, közönséges kevert körte 1 q. 16.00—20.00, szilva magvavaló nagy I. r. 1 q. 24.—30.—, nem magvavaló vörös 1 q. 10.—20.—, ringló nemes I. r. 1 q. 30.—44.—, barszak kajszin 1 q. 40.—50.—, őszai 1 q. —, magvavaló 1 q. 30.—50.—, nem magvavaló 1 q. 50.—60.—, szőlő fehér mézes csemege 1 q. 00.00—00.00, közönséges kevert I. r. 1 q. 62.—64.—, meggy nagyszemű kem. 1 q. —00.—00.—, apró szemű 1 q. —00.—00.—, eper (szamóca) 1 kg. —, málna 1 kg. 0.40—0.50, szeder 1 liter 0.30—0.40, görög dinnye nagy I. r. 10 drb 10.—18.—, kicsiny 100 drb 20.—40.—, sárga dinnye nemes I. r. 100 drb 22.—50.—, II. r. 100 darab 9.—22.—, dió nagy papírhéjú 1 q. 00.00—00.00, apró kemény héjú I. r. 1 q. 00.00—00.00, mogyoró nagy olasz 1 q. —00.—00.—, gesztenye olasz nagy 1 q. 0.—0.—, belföldi 1 q. —, narancs messzinai 100 darab 5.00—8.00, puglái 100 drb 0.00—0.00, mandarin 100 drb 0.00—0.00, citrom I. r. 100 drb 2.40—4.—, füge hordós 1 q. 32.00—36.00, koszoru 1 q. 42.00—48.00, datolya sajtolt I. r. 1 q. 30.00—34.00, mazsolaszőlő (fehér) 1 q. 70.00—120.00, szőlő passatutti 1 q. —, 1 q. —, szerb szőlő 1 q. — korona.

Fűszer, Ital. Paprika I. r. 1 q. 160.00—200.00, II. r. 1 q. 140.00—160.00, mák 1 q. 30.00—60.00, méz csurgatott 1 q. 80.00—104.00, lépe 1 q. —, köménymag 1 q. —, horóka 1 kg. —, házi szappan szin I. r. 1 q. 56.00—60.00, közönséges II. r. 48.00—52.00, bor fehér asztali palackokban 1 hl. —, vörös bor 1 hl. —, házi pálinka palackokban 1 hl. — korona.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kertlet Mester-telek) 1900. aug. 21. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhívott a szokott árak 61 135 szeker, 7 szeker almossal, 0 szeker takarmányval, 0 szeker tengeriszár, 8 szeker egyéb takarmány (zabosbükköny, stb.) 300 szék szeska. A fogalom élénk. Árak fill. ben q-ként a követ-kezők: réti szén 360—530, mahar 400—520, szup-alma 260—300, almossal 200—260, agyó szar-mány —, lőhese —, takarmány-szalma —, 100 kéve tengerisz. —, lucerna —, sarjú —, szalmacsokkó 340—400, szána —, új —, zabosbükköny 400—520. Összes vásárlás 270, ár 337,500 kg.

Allatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. 1900. aug. hó 21-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 480 db, eladatott 480 db, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, növendék élő borjú 37 db, eladatott 15 drb, élő bárány — db, eladatott — drb; belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi élő — drb, eladatott — drb, növendék borjú — drb, eladatott — drb, élő bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

Borjувásár vontatott volt.
Árak a következők: Élő borjú: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig dionkint, 64—90— koronáig, kivételesen 94 — koronáig sulyra, galicziai —, kiv. — koronáig drbonkint, — kor-ig, kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig kiv. — koronáig drbonkint, — koronáig kiv. — koronáig sulyra, növendék borjú — koronáig, kiv. — koronáig drbkint, 43—48 koronáig, kiv. 50 — koronáig sulyra. Élő borjú: belföldi — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, galicziai — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig, kiv. — koronáig drbonkint, bécsi — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, növendék — koronáig, kiv. — koronáig drbonkint, élő bárány — koronáig páronkint, élő bárány — koronáig párja.

Budapesti juhvásár. 1900. augusztus hó 21-én. (A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtott: Belföldi hizalt ürű 949 darab, eladatott 949 drb, feljavított jubok 303 drb, eladatott 263 drb, kisorolt kosok 67 drb, eladatott 67 darab, kiverő juh — drb, eladatott — drb, bárány — drb eladatott — db, kecske — eladatott — db, boszniai —, eladatott — db, szerbiai —, eladatott — db, angol keresztelés —, eladatott — db, romániai —, durvazórnó — db.

Birkavásár vontatott volt.

Árak a következők: Belföldi hizalt ürű 43—48.— K. páronkint, 48—50(—) K-ig 100 kiló élősúly szerint, feljavított jubok 34—42(—) K. páronkint, 43—46 K-ig 100 kiló élősúly szerint, kisorolt kosok — K-ig páronkint, — K-ig 100 kiló élősúly szerint, kiverő jubok — K-ig páronkint, — K-ig 100 kl. élős. sz., bárány — K., kecske — K. páronkint, raczajuhok 31.50—32.— K. páronkint, — K-ig 100

kiló élősúly szerint, szerbiai — K. páronkint, — K-ig élősúly szerint, angol keresztelés — K. páronkint, romániai — K. páronkint.

Bécsi vágómarhavásár. 1900. aug. hó 20-án. (Vass Jenő tudósítása a „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 5471 db. Rbból magyar 4128 db, galicziai 358 darab, bukovinai 169, német 732 db, hizott 3158 db, legelő 706 db, fiatal 1660 db, ökör 3966 db, bika 724 db, tehén 528 db, bivaly 253 db.

A mai vásárra kb. 200 darabban több volt felhajtva, mint múlt héten. A vásár élénk volt, a múlt heti árak fenmaradtak, sőt a jöminőségű közép ökrök-nél 1—2 koronával (kivételes esetekben) emelkedtek.

Árak: prima magyar 72—76— (78—80), szekunda 66—71, tertia 58—65. Galicziai prima 72—75— (—), szekunda 66—71, tertia 60—65. Német prima 78—83— (84—), szekunda 70—77, tertia 64—69. Legelőmarha: szerb és magyar 50—62—, rosszabb minőségű 52—64—. Bika és tehén 48—72 (—) és bivaly ——. Az összes eladások, élősúlyban, kilogrammonként, fillérekben.

Bécsi sertésvásár. 1900. aug. 21-én. (Schleifelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 3604 lengyel, 6538 magyar. Összesen 10142 drb.

A vásár lanyha volt. Árak kilónként élősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 86—88 fillér, kivételesen — fillér, közöns 72—85 fillér, könnyű — fillér, sülős 68—88 fillér.

Bécsi szarómarhavásár. 1900. aug. 16-án. Felhözott: 3052 borjú, 1317 élő sertés, 966 kizsigerelt sertés, 282 kizsigerelt juh, 87 bárány.

A borjúknál 2—4 fillérrel magasabb, a sertések-nél ellenben valamivel kisebb ár érteft el, mint múlt héten.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borjú 90—110, prima —, primissima 112—128 (—), élő borjú 76—92, prima 94—104 (—), primissima 106—112 (—), fiatal sertés 68—90, kizsigerelt sertés, nehéz 92—100, hizó sertés, sülős 96—108 (—), kizsigerelt juh 72—88 pr. kiló fillérekben, bárány páronkint 10—24(—) korona.

Bécsi juhvásár. 1900. aug. hó 16-án. Felhajtás 2931 db juh.

A prima árúknál az árak megmaradtak, míg gyengébb minőségűeknél valamit estek.

Árak: juh 48—53 kiv. 54—55 per kiló fillérekben, raczka 40—44— per kiló.

Szerkesztői üzenetek.

W. J. urnak. Tessék bevárni, míg a gazdatiszti törvények megszavaztatnak. A gazdatiszti igény-jogosultság ekkor sem külön okmány által fog igazol-tatni, hanem a gazdatiszti egysülebe való belépés által, mely a gazdatiszti címre jogosultakat nyilván-tartani fogja.

**Leghatásosabb speciális
szőlőtrágyának
bizonyult
a szárított kőbányai
sertés-trágya.**

mely teljesen légszáraz, büzmen-
tes, kézzel szórható, 50 kgos zsá-
kokban szállítatik.

Az állami szőlőszeti telepek-
ben, a legelőkelőbb szőlőgazdasá-
gokban sikeresen bevezettetett.

Kimerítő prospektus ingyen és bérmentve.

Budapest-kőbányai
trágyaszárító-gyár

Bosányi Endre és társa.
5118 Budapest, V. ker.

Vetőbuza.

A számtalan hozzám érkezett megrendelések személyes elintézésére képtelen lévén, ez uton tudatom, hogy **vetőbuzáim** kizárólagos eladásával: „**Steiner Albert Sopron**”-i céget bízom meg, honnét kívánatra kalász- és mag-minták is küldetnek.

== Sárga szakálos és barna tar-buzáim ==

— úgy mint 8 év óta — az idén is teljesen **rozsdamenteseknek, a dülésnek és ködnek ellentállóképeseeknek** és igen **koránérőknek** bizonyultak és az ország minden részében az illető hazai fajtákat holdanként **400—500 kgm.** terméstartalommal felülmúlták.

100 kgr. la. vetőmag ára 24 korona a vevő zsákjában ólomzárommal ellátva **Berzencze** állomásra szállítva.

Dr. Steiner Leó

Pta.-Perdócz u. p. Somogy-Berzencze.

Szentjános rozs

nagyobb mennyiségben **eladó** 16 koronáért métermázsánként, az itteni vasutállomásra szállítva, zsák nélkül. — Megrendelhető

EMÖDI VILMOS ÉS TESTVÉRE bér gazdaságánál
Nagy-Szécsényben.

Értesítés.

A cs. és kir. közös hadügyministerium 1900. évi július hó 27-én 1520, 13-ik ügyosztály, szám alatt kelt rendelete szerint a ruha- és bőrbeli felszerelési cikkekben való szükséglet negyedrészt az 1901. évre a kis ipar utján szándékozik beszerezni.

A teljertartalmu hirdetmény az ajánlati mintával együtt és a szállítandó cikkek jegyzéke, valamint ezeknek szállítási ára a 4., 5., 6., 7., 12. és 13. hadtest-hadbiztosságnál, a 2-ik számú ruhatárnál Budapesten, valamennyi kereskedelmi és iparkamaránál, a kereskedelmi muzeumnál és a magyar országos iparegyesületnél Budapesten megtekinthető.

Budapest, 1900. évi augusztus hó 7-én.

A 4. hadtest cs. és kir. hadbiztossága.

Utánnnyomat nem díjaztatik.

1303

Cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

4663. sz.

Értesítvény.

A budapesti cs. és kir. katonai élelmezési raktár számára az önkezelési szükségletként 2.370 métermázsas rozs és 16.900 métermázsas zab kereskedelmi szokványok alapján fog bevásároltatni.

A beszállítás az alább megnevezett raktárakban, a meghatározott részletekben és időben eszközözendő.

R a k t á r b a		szep-tem-ber	október	november	decem-ber	január	február	1900			1901			
								rozs	zab	métermázsas	rozs	zab	métermázsas	
A vácsi határon		—	—	—	—	1300	1070	—	—	—	—	—	—	—
Az élelmezési		1	2	1	2	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Összesen		—	—	—	—	1300	1070	—	—	—	—	—	—	—
		200	200	200	2300	3300	3350	3350	2150	1850				

Az 1. számú élelmezési főraktár a „Laposdülön”, a 2. számú pedig a II. kerületi retek-utcában van.

A rozs és zabnak raktárszerű minőségűnek és idejű termésűnek kell lennie. Az eladási ajánlatok levélalakban, **tizennégy napnál rövidebb elfogadási határidőt ne tartalmazva** és 1 koronás bélyeggel ellátva, **1900. évi szeptember hó 1-én** legkésőbb délelőtt 10 óráig a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságnál Budapesten (Budán, hadtestparancsnoksági épület, nyújtandók be.

Az ajánlatok lepecsételve s a borítékban: **„Szállítási ajánlat rozs és zabra”** jelzetű felirattal ellátva legyenek.

A fentjelzett szükségletek beszállítására nézve a katonai élelmezési cikkeknek tözsdén kívüli kereskedelmi szokás szerint eszközözendő vételeknél az ezen ügylet számára Budapesten 1900. évi augusztus hó 1-én hivatalosan kiállított és a hadbiztosságnál betekinthető szokvány-füzetben foglalt határozványokon kívül még a következő határozványok is mérvadók:

1. Az átadás elvileg a kincstári raktárakban eszközöltetik. Ezenkívül a kiírt szükségleti mennyiségek részeinek szállítására és ajánlatok tehetők (részlet ajánlatok), és pedig a kívánt beszállítási határidő megjelölése mellett, lefelé egészen 100 métermázsáig.

A kincstár fenttartja magának a jogot, csak egyetlen egy cikket is, avagy mennyiségűreket, az ajánlott mennyiségekből elfogadni.

Az ajánlott gabonának származási helye mindenkor megjelölendő. Hogy ha a szállításhoz a katonai díjszabás kedvezménye igénybe vétetik, akkor a származás a vétel helye szerint kitüntető.

Külföldi terményű gabona a vételből ki van zárva.

A raktárszerű minőségre megállapított legkisebb súlynál nehezebb zabért vagy kenyérré való gabonáért **kárpótlás nem engedélyezett.**

A kincstári zsákoknak kölcsönbe adása csak a zsákonként naponta megállapított $\frac{1}{10}$ fillér kölcsöndíj fizetése mellett engedtetik meg.

A bevásárló bizottság előtt ismeretlen vállalkozók kötelesek az iránt intézkedni, hogy a megbízhatóságukat és vállalatképességüket igazolják és a kereskedelmi és iparkamara, esetleg gazdasági egylet részéről kiállított bizonyítványok, közvetlenül a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossághoz beiktassanak.

Vállalkozó részéről óvadék fejében az ajánlati cikkek értéke után számítandó 10%-nyi pénzüsszeg lefizetendő, a mely az ügylet megkötése után legkésőbb 5 nap alatt letéteményezendő.

2. Az 1900. évi december hó végéig beszállítandó zab és rozs árának kifejtése 1901. január hó folyamában eszközöltetik, a további részletszállításokért azonban az esedékes pénzüsszeg az időnként eszközölt beszállításokhoz képest fog kiegyenlítettetni.

Ezen fizetési mód még az esetben is fenttartatik, ha a kellően rendelkezésre álló raktárhelyiségek miatt a szállítónak a korábbi beszállítás megengedtetének.

3. A szállító által a kötelevényben határozottan fölemlített, hogy a vételügylet lebonyolítása az e véghől a katonai élelmezési cikkeknek kereskedelmi módon való szállítása iránt, 1900. évi augusztus hó 1-ről kelt és előtte teljes tartalmában ismeretes szokványfüzet szerint eszközöltetik.

A szokványfüzet a cs. és kir. budapesti és székesfehérvári élelmezési raktárnál bárki által megtekinthető és ivenként 8 fillér lefizetése mellett ugyanott megszerzhető.

4. A szükséges nyugtabélyegek után felmerülő költségek a hadsereg igazgatóságát terbelik.

Budapest, 1900. augusztus hó 1-én.

1324

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

Bérlet.

Megbetegedés folytán a Dunán tul, **egy jó termő vidéken és két vasutállomás közelében fekvő**

bérlet átadandó.

A főntebbi, mely mintegy **844 magyar hold, 1200 □-ölével** számítva. A birtok felerészben **kitünő szántóföld, a többi kitünő rét és legelő.**

Az élő- és holt-leltár készpénzben megváltandó. Czim a kiadóhivatalban.

1326

Szőlőtermésünket augusztus hóban legjobban fenyegeti a lisztharmat (Oidium)

Tessék tehát ellene védekezni!

A lisztharmat **egyetlen feltétlenül biztos**, tartós hatásu, olcsó és a borra kártékony hatás nélküli ellenszere

☛ a dr. Aschenbrandt-féle **RÉZKÉNPOR.** ☛

Ezen por finoman a fürtökre fújtatva, nemcsak *mentesíti a szőlőt az oidium megtámadásától*, hanem *a már megtámadott bogyókat is* (a repedtek kivételével) *meggyógyítja, a baj tovább terjedését azonnal beállítja és perzseléseket pedig mint a közösleges kénpor nem okoz.*

A **rézkénpor** a mellett ugy a fürtök, mint *a vésző érését lényegesen előmozdítja*, s így az arra fordított költség még az esetben is megtérül, ha a lisztharmat a szőlőt amugy is elkerülte volna.

Ez ellen pedig egy szőlőtulajdonos sincs biztosítva, mert *nemcsak a homoki, de a hegyi szőlőkben is fellépett már országsszerte a lisztharmat.*

Előssük meg a bajt, porossuk be haladéktalanul szőleinket!

A rézkénpor megrendelhető:

a „BORÁSZATI LAPOK“ kiadóhivatalában BUDAPEST, (Üllői-út 25.)

valamint

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

és a vidéki megbizottaknál.

A rézkénpor ára:

5	kgos zsákokban	à	kg.	56	fillér.
10	„	„	à	56	„
50	„	„	à	52	„

Kellő **készletről** gondoskodva van s így a por bármely mennyiségben **azonnal** szállítható.

Első magyar

gyapjúmosó és bizományi

részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utcza 9.

Vasutállomás: Budapest—Lipótváros.

Gyárilag mosott

BÁRÁNY GYAPJÚ

előnyös áron értékesíthető; ajánljuk tehát a bárányok gyapját tekintet nélkül a mennyiségre

zsiros (szennyes) állapotban lenyírni és **gyapjúmosó gyárunkba** küldeni

Csomagoló zsákok kölcsönképp díjmentesen rendelkezésre bocsátunk.

Az igazgatóság.

1240

Eladó (Erdélyből importált) tinók.

Két vasuti állomás között a Dunán túl, kitünő állapotban levő állomány, u. m.

29 darab 3 és 1/2 éves,
24 darab 2 és 1/2 éves,
jutányos árban szabad kézből eladók.

Czim a kiadóhivatalban.

1325

HOTTER F. J. R. gyógyszerár a sz. Józsefhez BÉCS, XII/2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbínol
1/2 palack 1 ft 6.—, 1/2 palack 1 ft 3.50.
Eltávolít mindennemű kénvét és zsiros tenetpadékat, a nélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Erősíti a megtámadott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmekon és megóv minden gyulladásától. Különösen bevált ephebjánál, csülkdaganatnál, fatabűtyökknél, vastag térdnél, csomóknál az inakon, vastag bokánál, dagasztatónál, a hol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti és meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora
lovak és szarvasmarhákknak, 1 csomag 80 kr.
Külföldi pótlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vesemáj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE HOLTTEMIENŐS
1/2 tégely ára 2 ft, 1/2 tégely 1 ft 20 kr.
Felfúlbhatatlanholitetemeltávolítására régi bajoknál is.

ALLATGYÓGYKESZITMENEYEI
a jelenkor legkittünőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem érhetők. Raktárak a gyógyszerárakban és drogeriákban.

Főraktár: BUDAPESTEN: Dr. BUDAI EML. Városliget, Városházánál, dr. Egger László és Egger J. Nádor utcáján. VI. Váci-kört 17. és TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárára Király-utca 12.

HOTTER-FÉLE TRAINING-FLUID
1 palack 1 ft 20 kr.
Az inakat és izmokat a magas éreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradságra és vontatásra képesíti. A túlerőltetés következményeinek, benuulás, szaglás és merevedésnél megiepeő sikerrel alkalmazandó.

HOTTER I. ES II. SZ. DISZÉNÓPORA
1 kiló 1 ft 20 kr.
Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az szal járó emésztésnek előmozdítására; különösen bevált orbánczánál. A II. számú hasznosítását alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE KOLKA ELLENTI SZER
1 üveg 1 ft 50 kr.
Lovaknál mindennemű kolka és hügy felakadás, szarvasmarhákknál pedig puhaság ellen alkalmazandó.

A diószeghi óriás-buza

első évi utántermését (hozama a f. évben 15 q. kat. holdanként) ajánljuk vetőmagul

100 kg.-ként 18 koronaért Macs állomásra, vevő zsákjaiban szállítva.

Uradami intézőség,

1296 Macs per Debreczen.

Magy. kir. államvasutak. 25957/900. szám.

Híradalmény.

A magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a kaposvári állomáson létesítendő épületek munkálataira.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Zágrábott az üzletvezetőség pályafentartási osztályában és a kaposvári osztálymérnökségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők. — A nyomtatványok ugyanott egy koronáért megszerezhetők. — Az ajánlatokat legkésőbb 1900. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzletvezetőség I-só osztályánál (Ferencz József-tér 19. sz. I. emelet). — Az ajánlatokat 1 koronás, az ajánlat mellékleteit jenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő feirattal kell benyújtani: „Ajánlat a kaposvári állomáson létesítendő épületek munkáinak előállítására.” Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. — Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1900. augusztus hó 30-án déli 12 óráig 300 azaz: nyolczszáz korona bántpénzt kell a magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének gyűjtő-pénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. — A bántpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bántpénzek terli vévénynyel adandók fel.

Zágráb, 1900. augusztus hóban. Az igazgatóság.

Posnansky és Strelitz

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27.
Gyár: Erzsébetfalva.
Ajánlanak:

Aszfalt, Fedőpapirlemez, Kátrány, Carbolineum, Carbolsav, Creolin-t stb.

legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

LEINHAAS E.

Freiberg—Sachsen.

Legrégibb specialis gyár teljes szeszgyárak berendezésére, elvállal a leghiresebb magyar gépgyárak és esz-közzgyárak társaságában mezőgazdasági szeszgyárak teljes berendezését az új contingens törvény értelmében minden állami kedvezmény fenntartása mellett.

Magyarországon eddig 34 gyárat építettünk, ezek között 1890-ben a következő berendezéseket:

a magyar benczés-rend központi intézősége Szent-Márton Győr mellett (ezen szeszgyárban 7 hl. napi termelés mellett hivatalos adatok szerint — lásd lapunk 49—50. számát — 57.75 kgr. gőz használtatott el 5.5-szeres elgőzőlés mellett tokodi barna szén felhasználásáról.)

Weisz Izidor, Dénesmajor.
Strasser Henrik, Inám.
Elek Lipót, Nagy-Kanisza.
Auspitz Pál, Pa.-Vas.
Melle: Dávid gazd. Tót-Vázsony stb.

Gazdasági kötélárak,

tornaeszközök, függő-ágyak és mindennemű hálók ipartelepe.

Ponyvák, zsákok, ruhatartó kötelek fehér kenderből,

dohányzsinegek

kiváló minőségben, és rebzsinórok, kendertömlők és hevederek.

Valódi angol lawn-tennis, football és halászat készletek gyári raktára

SEFFER ANTAL

Budapest, (Központi városház épület) Károly-utca 1., bolti szám 12. Gondos kiszolgálást.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szög 4 fillér, kövér betűkkel minden szög 8 fillér betűkkel isonként. Kiszámlázások előre fizetendők.

KIS HIRDETÉSEK

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésményei vételnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Irnok

kerestek egy kereskedelmi- vagy gazdasági intézetet végzett (kereskedelmi) fiatal embert, uradalmi művelési irnoknak, augusztus-szeptember havában kezdendő beállításra; ki ügyes, megbízható, szorgalmas, a magyar és német nyelvet szabadon és irásban, a tót nyelvet legalább szóban bírja. Fizetése 400 kor. középső és teljes ellátás. Bizonyítványok küldendők (Graf Szilárd Antal Magyar Művelési Munkács, nagy-Ministry, Zemplén megye. 1298

Kertész

kerestek folyó évi október 1-én beállításra, ki zöldség-, gyümölcs- és virágkerti munkában, valamint szőlőművelésben és telepítésben kellő jártassággal bír. Bizonyítványok mellékelve felszerelt folyamódványok, az illető családi viszonyainak és korának megfelelően. Mezőtelegdi uradalom címére Mező-Telegdi Biharmegye küldendők, hol illetési feltételek megtekinthetők. 1315

Pályázat.

Az igazgatóság alatt levő gróf Zichy uradalmakban 2 irnoki állás jón üresedésbe, melyre ezennel pályázatot hirdet. Megkérjük, hogy hazai gazdasági tanácsot a magyar nyelv teljes ismeretével, az egyik állásnál a tót nyelv ismeretével is. A kérvényok címeire: dr. Goszthony Mihály Bpest, VIII., Rökk Szilárd-utca 32. alá küldendők. Javadalmazás évente 600 korona és teljes ellátás. 1316

ÁLLÁST KERESŐK.

Önálló,
15 évi gyakorlati b. r. szorgalmas, 37 éves, ir. nős, grad intéz. okt. 1. vagy jan. 1-re jelenlegi 10 év óta betöltött állását változtatni óhajtja. A modern gazdasági minden ágában, ugyancsak tehénészt, hizlalás, szőlőművelés és telepítésben, cukorrépa, dohány és burgonyatermesztésben teljesen szakkartott. Csakis oly állásra felel, hol önállóan működhetik, szőlőteleppel egybekötött előnyben részesül. Esztendő porzennak kiadására is hajlandó birtokot átvenni. Bónvási-állások és öltözőkkel önállóan eszközöl, a gazdasági referenciákkal rendelkezik. Szíves megkereséseket „Intelligens gazda 1298” cím alatt a kiadóhivatalba kérek. 1298

Gazdatiszt,
nőtlen, 28 éves, ir. vállas, több évi gyakorlati b. r. jó bizonyítványokkal ellátva, november 1-re, esetleg előbb is, állását óhajtja változtatni. Cím a kiadóhivatalban. 1292

Debreczeni
gazdasági tanácsot végzett gazdasz, nős, 34 éves, állást keres, cím a kiadóhivatalban. 1270

Közvetítő
Állást keres elméletileg és nagyobb uradalmakból szerzett, gyakorlatilag képzett, 32 éves, ir. nős, nagyon erélyes gazdatiszt, folyó év végére. Az állattenyésztés, hizlalás és tehénésztben, valamint a cukorrépa és dohánytermelésben kellő gyakorlati b. r.; ugyancsak a gazdasági adminisztráció ügyében is otthonos. Dolgos és nevelési múltját előbrenni bizonyítványok és referenciák igazolják. Cím a kiadóhivatalban. 1272

Nős
vagy nőten gazdatiszt állást keres nyolczezer korona kaucióval rendelkező keresztény fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 1269

Tehénészgazda
nős, gyermektelen, ki már számos éven át ezen a téren sikerrel működött s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 1306

Ispáni

vagy ehhez hasonló állást keres földművelésiskolát végzett, nős, 12 évi gyakorlati b. r. jelenleg felmondatlan állásban lévő gazda. Járás a gazdaság minden ágában, egy az állattenyésztés, hizlalás és tejkezelésben, valamint az összes gazdasági művelések termelésében, nemkülönben a gazdasági számítások vezetésében. Bővebbet Kurucz József-kaszár urnál Für (Komárommegye.) 1310

Földmives-

iskolát kitűnően végzett, 20 éves, nőten egyén több évi gyakorlati nagyobb b. r. tükön kétszázötven korona. Cím a kiadóhivatalban. 1293

Földmives,

teigazdasági és szőlőművelési iskolát végzett, 34 éves férfi, szíves megkereséseket irnoki állást keres októbertől. 1220

Kertész,

24 éves, nős, családost, szorgalmas és jözen életű, ki a kertészet minden ágában gyakorlati b. r., nevezetesen zöldség-, virág- és rózsatermesztésben, fűszerek, szőlő, bogyókészítés és melegágyak felállításában szintén tökéletesen jártas s egyszerűen v. v. iskola-tanulmányok is végzett, beszélt magyarul, tótul és oroszul. Remélhető, hogy bizonyítványokkal rendelkezik, november 1-ére állás keres, mely szíves megkereséseket J. D. K. jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek. 1320

Herczegi

uradalomban felmondatlan állásban lévő segédlistát, ki egy a gazdasági vezetésében, mint a számviteli, teljesben jártas, oly állást keres, melyben megnevelhetne. Cím a kiadóhivatalban. 1317

Gondnok

két ház kezeléséhez, 10,000 kor. középső óvadékkal rögtön alkalmazást nyer. Bővebb felvilágosítást ad Mihálik János Budapest, VIII., Nagytemplom-utca 29. l. s. 1320/b

Földmives-

iskolát jó sikerrel végzett, kitűnő lovas állást, 6 évi gazdasági gyakorlati b. r. bizonyítványokkal igazolja, beszélt a magyar, német és a tót nyelvet, érli a gazdasági vezetését, u. m. gabona, dohány, hizlalás és a tehénészt-hoz kitűnően ért, mint jó állat-ápoló, a gazdaságban a biztos és állandó jövőre meletti a legszívesebb igényeivel, mint ispani vagy segédlistát állást keres, a melyet folyó évi október hó 1-ére elfogadhatja, esetleg azonnal is. Cím a kiadóhivatalban. 1312

Kitűnő

praxissal s igen jó referenciákkal rendelkező gazdatiszt, 42 éves, róm. kál., kaucazió, képes, járás a gazdasági összes ágában, állattenyésztés, sertés- és marhahizlalásban stb., kinek működéséről kitűnő bizonyítványok vannak, október 1-re szíves feltételek mellé állást keres. Címre megtekinthető a kiadóhivatalban. 1290

A békés-esabai

m. kir. földmives iskolát szeptember végén több végzett tanuló hagyja el, kik elméletileg és tükön gyakorlatilag képzettek, gazdasági alapszólásra képesítve, s mint munkavezetők, felügyelők, magtárosok, majorgazdák egy közép mint nagy birtokokra ajánlhatók. Szíves megkereséseket a betöltendő munkákhoz és évi javadalmazás megjelölésével az iskola igazgatóságához kérek. Az igazgatóság csakis megfelelő, beváltásra biztos reményt nyújtó tanulókat helyez el. 1261

Egy a

mezőgazdasági minden ágában s az egyszerű gazdasági számvitelben, a szőlőművelésben, kertésztben kellő jártassággal bíró, földmives-iskolát tanfolyamot sikeresen végzett egyén megtekinthető állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1300

Pénztárnok

6000 kor. középső óvadékkal, rögtön alkalmaztatik. Bővebbet Mihálik Jánosnál Budapest, VIII., Nagytemplom-utca 29. l. om. 295 S. Válasz bélyeg mellékelendő. 1320/a

ALLATOK.

Telelésre
elvállunk birkát és gu'yát Martfü, Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegyében, Bal és Ehetfeld. 1240

Eredeti

Rambouillet kosok 157

mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók gróf Herberstein Albert uradalmi igazgatóságárál

Strilek,

Morvaország.

Mult évben

importált 5 drb Shropshire angol telvér 2 éves tenyészkos, tenyésztésnyáltoztatás folytán méltányos áron eladó. Bővebb felvilágosítást ad az Uradalmi Szaktársaság Baranya-Szent-Lőrinczen. 1307

Eladó tenyészkának.

Róna József török-szakosi nagybirtokos több kiállításon első díjjal kitüntetett fehér, kondorozó, mangalica sertésnyárszékű 30 drb vészen átment 1/4 éves prima tenyészkának eladó. Posta, vasut, távirat állomás Török-Szakos, Temesmegye. 1306

Vöröstarka

tinó és üszó
teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben

kapható olcsó áron.

Későbbi, ugyancsak jármos és beállításra alkalmas szállításra vállalkozom. 1059

HENRIK IGNÁCZ,
Szalónak (Vasm.).

Negy éves
befejrt, való tinó, 48 drb eladó, vörösi koscsit küldünk, utolsó vasutállomás Tisza-Szaló, Erdő János. fial. 1309

VEGYESEK.

ELADUNK

és kölcsön adunk új és egyszer használt vizhatlan

TAKARÓ PONYVÁKAT,
mindenféle nagyságban, új és használt mindennemű

TERMÉNY ZSÁKOT
repceponyvakat

a legújanyosabb árak, illetve kölcsönök mellett **KOHN ES STEIN zsák és ponyva gyári raktár** BUDAPEST, V. Béla u. 5.

A Káptalanfal

bérgazdaságban, u. p. Devecser 50 mm. szép bitorherámag eladó 50 koronáért. 1307

Valamennyi gabonafajták eladásához

a legmagasabb vásári árakon ajánljuk **Gustav Brum WIEN 1363**

Börse- v. landw. Producten. Legjobb referenciák.

Tanulókat

ajóvó tanúvra teljes ellátásra elfogad nyugalmazott gazdatiszt Budapestben, Nagy-Templom-utca 18. l. 11.

A legmagasabb napi ár mellett

vásárlók

Őszi búkkönyt, Szösös búkkönyt és Őszi árpát. 1331

Haldek

magnagykereskedése, József (Szerzeg) O. os. és kir. tennségi udvari szállítója

Budapest, Károly-körut 9.

Repce.

árpa, buza

és szálas takarmány adagolásra

sz. aratásra

használva a gazda 100 keresztel bizonosan 6 koronát megtakarít buza kötéllel szemben.

1. szám ezre 14 korona

2. szám ezre 12

3. szám ezre 10

a palánkai vasúthoz szállítva. Tessék prospektust és gazd. kötéltaru árjegyzéket kérni.

Bérletet

600-1000 holdat, jószántóföldet vasut közelében keres keresztény tőképénze bérlet, vagy pedig átvesz nagyobb birtok, kezelést biztos évi fizetés ellenében. Ajánlatok német nyelven „Morvaországi” jel alatt a kiadóhivatalba kérek. 1300

Háznál, de még egész jó állapotban lévő

szénaprés

kerestetik vételre. Ajánlatok küldendők a szentegéri uradalom központi hivatalához, Szentegát, u. p. Dencsháza, Baranyamegye. 1322

Tej! Tej!

Tisztelettel felkérom mindazon m. t. tejtermelő urakat, kik tejuket bizonosan és szerződésileg elhelyezni óhajtják, hogy mielőbb b. megbízásukkal, melynek sikeres eredményét biztosítom, megismerjék szíveskedjenek. Spitzer Jakob VII., Rombach-u. 13. 1298

A mesterséges borok készítésének

forgalomba hozatalának tilalmáról szóló

Törvény.

Magyarzó jegyzetek

kel ellátta:

Dr. LÖNYAY FERENCZ.

Ára 80 kr.

Magy. kir. államvasutak. 123.029/900. szám.

Pályázati hirdetemény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1901. évben, illetőleg 1903-ik év végéig szükséges különféle bór-nemű anyagok szállítását biztosítani kívánván, ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlati minta, valamint a szállítókra vonatkozó részletes módozatok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatóságára anyag és leltár beszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73. szám, II. em., 43. ajtó) kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás magy. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi szeptember hó 28. déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak beszerzési szakosztályánál benyújthatók, vagy postán odaküldendők és a boríték ezen külsővel látandó el: „Ajánlat 123.020/900. számhoz.” Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kölező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 50/o legkésőbb f. évi szeptember hó 27-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módozatok betartása mellett állítanak ki, nem vételnek figyelembe.

Budapest, 1900. évi augusztus hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Kölcson

Ponyvák

mérsékelt díj mellett kaphatók, ugyancsak mindennemű új kazal- és rep-ponyvak valamint új terményzsákok a legolcsóbban a FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban, Budapest, Nagykorona-utca 18. Minták ingyen bérmentve küldetnek.

Magy. kir. államvasutak. 105534/900. szám.

Pályázati

hirdetemény.

(Faszén szállítása iránt.)
A magy. kir. államvasutak igazgatósága 1900. évi január hó 1-től számítottól egy illetőleg három éven át évenként mintegy 22,000,000, faszén szükségletét biztosítani óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1900. szeptember hó 7-éig betérjendők, a bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, ugyancsak az általános és különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73. szám, II. em., 43. ajtó) valamint minden üzletvezetőnél megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatvány-tárnál posta útján is megrendelhetők megjelvezéven, hogy a különleges szállítási feltételek minden példányért 15 kr. az általános feltételekért pedig 25 kr. fizetendő.

A feltételeknek posta útján való beküldése esetén 10 kr. postaköltség is beküldendő.

Budapest, 1900. augusztus hóban.

Az igazgatóság.
(Utányomás nem díjazatik.)

A mezőgazdaságról

és

mezőrendőrségről

1894. évi XII. törvényekről,

a végrehajtására vonatkozó

miniszteri rendelet,

magyarzatokkal el-

látva, egy füzetben.

Ára bérmentve küldésrel 1 frt 10 kr.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
 hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
 Érdeklődők kéretnek, hogy alantí czímemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzszántási vállalkozó
 BUDAPEST-KELENFÖLD.

HIRDETÉSEK

felvetetnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
 1900-ot 25-dik szám.

Használjuk ki

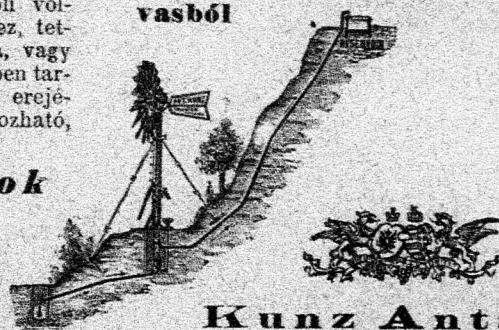
a szél ingyenes erejét a viznek mély kutakból vagy távoli völgyekből való kiemeléséhez, tet-szés szerinti magasságba, vagy zúzó és őrlőmalmok üzemben tartásához. Szelek iránya és erejéhez önműködően szabályozható, vihar ellen biztos.

Szélmotorok

egészen aczéلبől és vasból szavatolt 30%^o-al nagyobb erőfejlesztés, m. valamennyi eddigi rendszerénél, díjtalan vizszállításához községeknek uradalmaknak, birtokoknak, gyáraknak, villáknak stb. Területek öntözése és vízmentesítését létesíti.

Egészen aczéلبől és vasból

Prospektusok kívánatra ingyen és bérmentve.

Kunz Antal
 cs. és kir. udvari szállító
 Mährisch-Weisskirchen.

Az ezredéves orsz. kiállításon állami ezüst éremmel kitüntetve.

A Leszih-féle újból javított és 30-szor kitüntetett

„VICTORIA“ terményrostákat

ajánlja teljes szavatosság mellett
Leszih Miksa utódai **Szilágyi és Diskant** gépgyára és gazd. gépraktára

(Leszih-féle ház) **MISKOLCZON** (alapítva 1863-ban.)

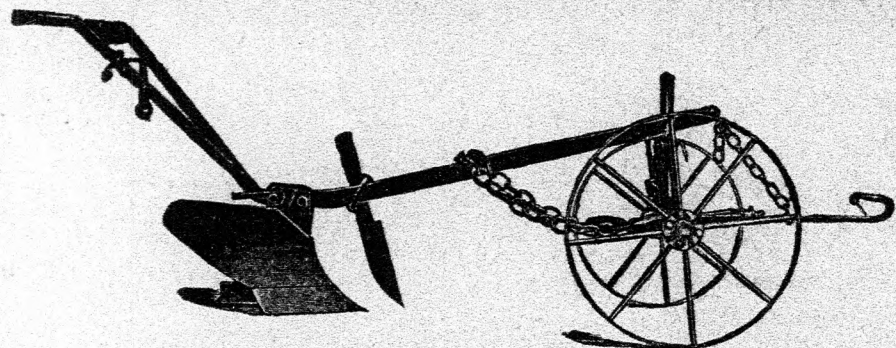
Napontai munkaképessége = 100-300 egész 500 mm-ásig- Tisztít zörgés nélkül, nagy és apró magvakat.
 Oszályoz: súly és nagyság szerint. Üszög verővel ellátva.

Terményrostásként elkerülhetetlen.

A Prágai rostaversenyen a legelső és legmagasabb kitüntetést „Victoria“ terményrostánk nyerte.

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond.

Egy és több vasu egytetemes aczélekélm és talajmivelő eszközeim

olcsó ár, elsőrendű minőség és czélszerű szerkezetüknél fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálok.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára
BUDAPEST,
 VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

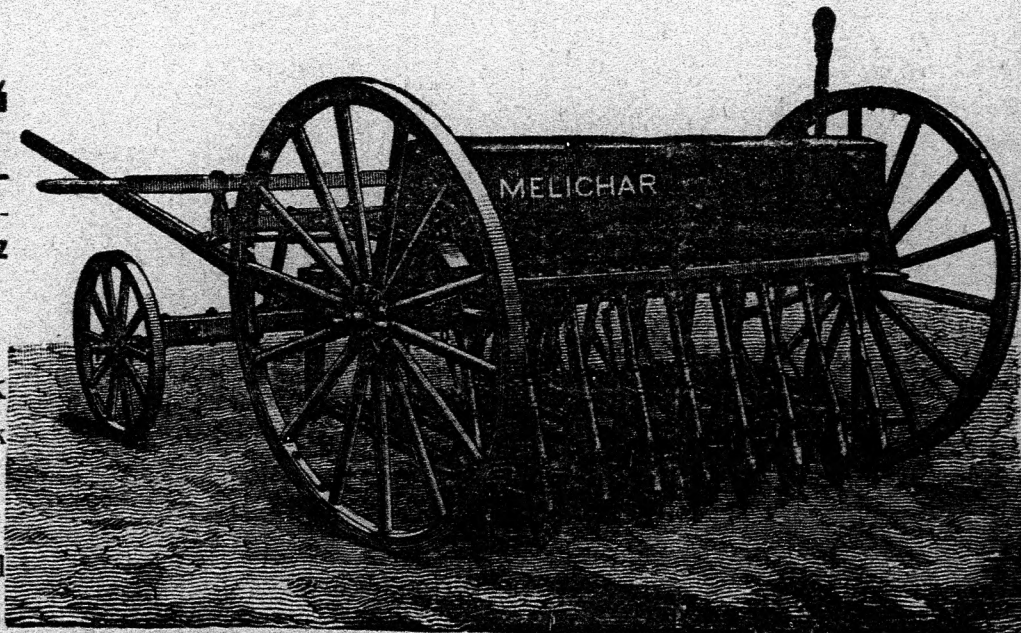
„Unicum-Drill“

egytetemes **sorbavetőgép** sokoldalú használhatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész Európában

a legjobb hírnévnek és a legnagyobb kelendőségnek örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára
Budapest,
 VI. ker., Nagymező-utca 68.

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó ekegyár az Osztrák-Magyar monarchiában. Egyedüli kizárólag sorbavetőgépekkel foglalkozó ekegyár az Osztrák-Magyar monarchiában.